Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...гэмнай 1921 оной ...абриин 21-hээ гарана | № 17 (13812) | **1975 оной январиин 21, вторник** | Сэн 2 мүнгэн.

Манай бүхы амжалтанууд—баатар хүдэлмэришэн ангиин, алдарта колхозно-таряашадай, арадай интеллигенциин, совет эхэнэрнүүдэй, манай гайхамшагта залуушуулай, ССР Союзай бүхы национальностьнуудай ажалшадай зориг түгэс ажалай аша үрэ мүн.

(Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгаhаа).

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛДЭ—ГАБШАГАЙ АЖАЛ!

...РТИИН УРЯАДА ХАРЮУ

ХҮН БҮХЭН УЯЛГА АБАБА

...Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүд түүхэтэ хэрэгүүдээр ...байгаа. Манай Совет ороной ажалшад юһэдэхи та... жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабаринуудые ...жалтатайгаар бэелүүлээд, hүүлшын түгэсхэхы жэлдэ ...эршэтэйгээр хүдэлжэ, hайн шанартай продукци ...ехээр гаргаха хараа зорилгонуудаа тодорхойлжо ...на. Эгээл энэ үдэрнүүдтэ партида. совет арадта ...КПСС-эй ЦК хандаба ха юм.

...Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хан...лгые манай Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд ...шаан дэмжэжэ байhанаа мэдүүлэн митингнүүдые үн...гэбэ. Заводоймнай хүдэлмэришэд түгэсхэхы жэлдэ бү...габшагайгаар хүдэлжэ, абаhан уялгаяа дүүргэхээр ар...боломжотой байhанаа мэдүүлэн, дээшэлүүлэгдэhэн ...ланнуудые абаа. Хүдэлмэришэ зон хэлэhэн үгэдөө хү...шададаг.

...Минии хүдэлдэг булад хайлуулгын цехэй коллектив ...дой томохон коллективүүдэй нэгэниинь гэжэ тоолог... Бидэнэр жэлдээ 17 мянган тонно булад хайлуул... локомотивуудта хэрэгтэй детальнуудые бүтээн гарга... hүүлэй жэлнүүдтэ манай цех үргэдхэгдөө, булад ...уулдаг, хэб хэдэг ажал оньhожоруулагдаа. Жэшээл... мартенүүдые электропеэшэнүүдээр hэлгээбди. Бу...хайлуулагшадай хүшэр хүндэ ажал хүнгэдхэгдөө. Мү...тэдэнэр орёо нарин приборнуудай ашаар лэ ажалаа ...нэ. Хайлуулагдаhан буладай шанарынь эридээр дээ... Жэжэхэн детальнуудай хэбүүдые конвейерээр ар... хэдэг болообди.

...Түгэсхэхы жэлэй даабари дүүргэхын тула манай цехэй ...аад хүдэлмэришэд нэгэ хүн шэнги эбтэй эетэйгээр ...хэ болоно. Хэрбээ булад хайлуулагшадай муугаар ...бэл, хэб хэгшэд, булад детальнуудые шоройhоо сэбэрлэгшэд минии байха ушартай болодог. Харин хэб хэгшэдэй муугаар хүдэлөө hаа, булад хайлуулагшад электропеэшэнүүдээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадахагүй байна бшуу. Эгээ тиимэhээл бидэнэр бултадаа нэгэ hанал бодолтойгоор хүдэлхэ эрхэтэй болонолди даа.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлэй үедэ ажалша коллектив, хүн бүхэнэй тодорхойлхы зорилго табигданхай. Мүнөө хүн бүхэн оролдожо хүдэлхэ ёhотой», — гэжэ партида, совет арадта хандаhан Хандалга соогоо КПСС-эй ЦК бидэниие уряална. Энэ тон зүб. Хүдэлмэришэн бүхэнэй бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлөө hаа, ямар ехэ юумэн хэгдэхэ гээшэб! Энээниие манай булад хайлуулдаг цехэй хүдэлмэришэд hайн ойлгоно. Тиимэhээл цехэймнай хүдэлмэришэд табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бүри эршэтэйгээр хүдэлхэ тухайгаа мэдүүлэн, социалис уялга абаа. Байгша оной даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 100 тонно продукци гаргаха, 1974 онойхитой сасуулхада, 11 процентээр ехэ продукци бүтээдэг болохо. ажалай бүтээсые 1 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ уялга доторнай хэлэгдэнэ.

Бидэнэр бүхы коллективээрээ хэлсэжэ үзөөд лэ иимэ уялга абаhан байнабди. Теэд манай коллектив энэ хараа зорилгонуудаа бэелүүлжэ шадаха гү? Али яахаб! Олон юумэ дурдаhанай үлүү гэжэ hанагдана.

Юуб гэхэдэ, манай хүдэлмэришэд өөр өөртөө уялга абана. Тиигэhэн хойноол бүхы коллективээрээ уялга абадаг байнабди. Өөр өөрын уялга абахада ехэ удха шанартай гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, хүдэлмэришэн бүхэн хубиингаа тодорхой зорилгые заал hаа дүүргэхэ гэжэ оролдодог байха юм.

Би хэбшэнээр хүдэлнэб. Мүн лэ өөрын уялга абанхайб. Хүдэлмэриин хоёрдохи мэргэжэл шудалха, бүтээн гаргаhан продукциингаа 97 процентыень эрхим шанартайгаар техническэ хиналтын таhагта тушаадаг болохо, халаан бүриингөө даабари 15 процентээр үлүүлэн дүүргэхын тула тэмсэхэ гэhэн уялга абанхайб. Энэ урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлхын тула юу хэхэ ёhотойб? Энээн тушаа бодомжолжо ябадагби. Нэн түрүүн хэб хэдэг станогуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, хүдэлмэриин минута бүхэниие зүбөөр хэрэглэхэ болоноб.

Манай цехэй хүдэлмэришэд өөр өөрын уялга абаад хүдэлжэ байна. Хүн бүхэн мүнөө «шинии социалис мүрысөөн» гэhэн дэбтэртэй болонхой. Энэ дэбтэр соо үдэр бүри хэhэн ажалай дүнгүүд тодорхойгоор бэшээтэй байдаг. Хэрбээ ямар нэгэ хүдэлмэришэнэй ажалhаа хэдэн минута соо хожомдоhон байгаа hаань, энээн тушаа дэбтэр соо бэшэгдэдэг. Энэ дэбтэр абажа хараа hаа, хэнэй ямараар хүдэлжэ байhаниие бэлэхэнээр ойлгоодхихоор юм. Тиимэhээл энэ дэбтэр соогоо гансал hайнаар хүдэлhэн тухайгаа бэшүүлхын тула хүдэлмэришэн бүхэн тэмсэнэ бшуу. Тиимэhээл манай цехэй хүдэлмэришэд халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхые оролдоно.

«Хүн бүхэнэй оролдосотойгоор, үүсхэлтэйгээр хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэхэнь шухала, ажалай, гүрэнэй журамые сахихань, өөртөө, нүхэдтөө эрилтэ ехэтэйгээр хандахань шухала байна» гэжэ партида, совет арадта хандаhан Хандалга соогоо КПСС-эй ЦК заана. Партиингаа ЦК-гай уряада харюу болгон, манай цехэй хүдэлмэришэд бүри эршэтэйгээр ажаллажа байна.

А. БУЛЫТОВ.
Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй булад хайлуулдаг цехэй хэбшэн.

...МҮНӨӨДЭР ҮСЭГЭЛДЭРЭЙХИҺӨӨ...

...гэшэ жэлэй октябриин 25-да Баргажанай айма...най колхоз гүрэндэ hү худалдаха юһэдэхи табан ...эй түсэб (23.495 центнер) дүүргэhэн тухайгаа ...э hэн. Жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур үшөө ...ан центнер hүн тушаагдаhан байха юм.

...Хүнтэйн талада ...hэн hү hаалиин фер... мүнөө эндэ hүнгэндөө ..., заримдаа 40-шье ...хүйтэн болодог.

...бүхэн хүйтэниие ... гэдэггүй, малаа саг ... эдеэлүүлжэ, hаажа ... ха юм даа. Үглөөнэй ... hүүлээр hаалишад ... даагшынгаа гэртэ ...хай, ажал хэрэг ту... хөөрэлдэнэд.

...Евдокия Шагжиевна, ...ай түсэбhөө гадуур хэ... центнер hү гүрэндөө тушааба гээшэбши? — гэжэ нэгэ hаалишан нүхэртөө хандана.

— Харя даа, хэды болоожо байгаа юм? Тоо бүридхэгшынгөө ерэхэдэ, бултадаа сугларжа, хэнэй, хэды шэнээн hү hаагаад ябаhые тооложо, тодоруулжа үзэхэбди, — гэжэ фермые даагша О. Ш. Пиртанова үгэ залгана.

Һаалишад О. Ш. Пиртанова, Е. Ш. Балганова, Е. Г. Базарова, Д. Б. Шагдурова болон бусад юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ амжалтатайгаар хүдэлжэ гарахадаа, ажахынгаа гүрэндэ hү тушааха, табан жэлэй түсэб болзорhоонь жэлээр урид дүүргэхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө нилээд ехэ хубитые оруулалсаба гээшэ. Эдэнэр тус тустаа 1.082-hоо 1.209 центнер хүрэтэр hү hаажа, урдаа табиhан уялга-түсэбөө дүүргэhэн байна.

— Манай фермын hаалишад ажахы, аймаг соогоо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ ябадагаараа суурхаhаар үнинэй юм. Нүхэр Пиртанозагай даадаг фермын hаалишад hү hааха табан жэлэйнгээ түсэбые аяар үнгэрэгшэ жэлэй август hарада дүүргэhэн юм, — гэжэ бригадые даагша Николай Соломинский омогорхоно.

Энэньшье ойлгосотой ааб даа. Юуб гэхэдэ, тус фермын hаалишад 1973 оной бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр колхозой правлени, парткомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна. Мүнөө тус фермын hаалишад арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хоорондоо мүрысэн ажаллажа эхилэнхэй.

«Һүн hаалишадай гарта» гэжэ хэлсэдэгэй ёhоор, үнгэрhэн жэлдэ ажахын hү hаалиин фермын hаалишад бултадаа эрхим hайнаар хүдэлжэ гараа. Эдэнэр зунай тунга ногооной үедэ hаалийа нэгэшье килограммаар доошолуулангүй ажаллажа гараhанайнь ашаар Уланай колхоз гүрэндэ hү тушааха табан жэлэйнгээ түсэбые хоёр hараар урид дүүргэбэ ха юм. Тиигэжэ тус ажахын hаалишад жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 935 центнер hү hааhан байна.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгатай, «1975 ондо газар таряалангай ба мал ажалай продукт бүри ехээр абахын, бэлэдхэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолтой танилсаад байхадаа, ажахынгаа туйлаhан амжалтые улам арьбадхалсаха зорилго урдаа табиhан Уланай колхозой таряашад, малшад мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиhөө hайнаар ажаллаха гэhэн уряа доро хүдэлжэ эхилбэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

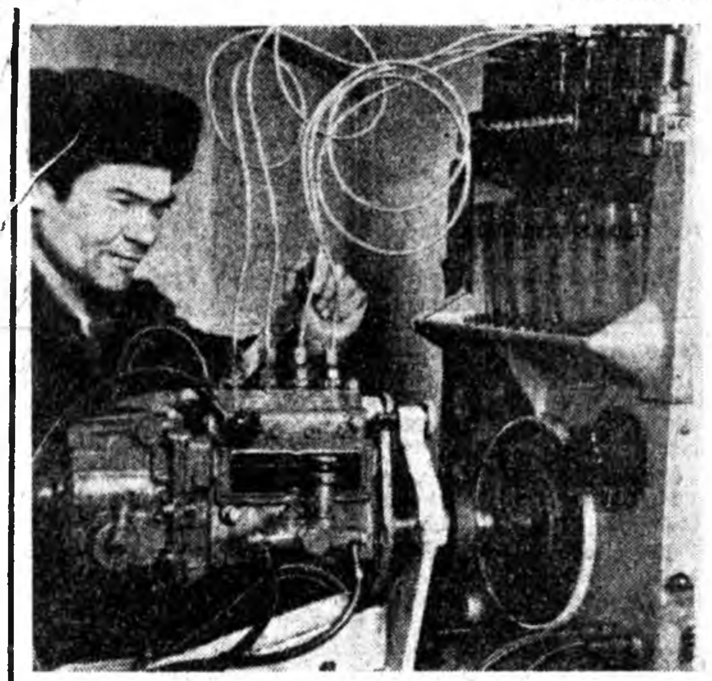
...ЛГАНУУД БОДОНО

...лэй жэлнүүдтэ Хэжэн...аймагта барилганууд ...бодхоогдоно. Илангаяа ...хи табан жэлэй тодор..., дүрбэдэхи жэлдэ энэ ...та нилээд олон гэрнүүд .... Найман ба арбан хоёр ...байха гэрнүүд, гуша ...хэhэг номой багтаха ...жэжэ үнгэрhэн жэлдэ .... Аэропортын бай...баригдажа дүүрээ. Тии...Загаhата тосхондо 320 ...шадай hураха дунда ...улиин гэр ашаглалгада ..., тэндэ хонхо жэнги...

...Хэжэнгэ-урган hал... байhан тосхон. Арбан ...айлай байха дүр..., 140 үхибүүдэй хү...гүүлэгдэхэ хүүгэдэй ...ат баригдаа.

...ашадай түсэбүүд 1975 онhоо эхилжэ, ...ай түб Хэжэнгэ тосхон...микрорайон баригдажа ...нь. Тэрэ микрорайон...бан зургаа, хорин дүр...лай байха арбан хоёр ...дхоогдохонь.

Л. ГОМБОЕВ.

ҺАЙНААР, ТҮРГӨӨР

Мухар-Шэбэрэй аймагай Сулгын совхоз hүүлэй жэлнүүдтэ хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ трактор, машинануудаа богони болзорто, hайн шанартайгаар заhабарилдаг болонхой. Заhабарилгада хабаадагшадай ажал зүбөөр эмхидхэгдэнэ, механизаторнуудай дунда социалис мүрысөөн зохидоор эмхидхэгдэнэ.

Тиигэжэ мүнөө үедэ энэ совхозой механизаторнууд 60 трактор, 29 сеялкэ, 49 плуг, 15 культиватор заhабарилаад, жэрытэр табяад байна. Заhабарилгын үедэ БурАССР-эй габьята механизаторнууд Георгий Егорович Петров, Гылык Содномович Бадмаев гэгшэд бэшэ механизаторнуудтаа ажалай жэшээ харуулжа хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): тракторист В. Д. Рыгзынов, тракторист-бульдозерист Г. Е. Петров, электро-гагнууршан С. Б. Багаев, 5-дахи разрядай слесарь Д. Н. Баранов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХАРЮУМНАЙ ТОБОЙМО БАЙХА

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгые манай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ехэ урма баяртайгаар хүлеэн абаба. Энэ Хандалгын хэблэлдэ толилогдоhон дары колхозой отара, фермэнүүд, бригаданууд дээрэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ эхилээ.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, хүдөө ажахын продукци ехээр абажа, гүрэндөө худалдаха тухай уряалhан партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгатай манай Бэрхэ-Дабаанай hаалиин фермын хүдэлмэришэд танилсаад, hайшаан дэмжэжэ, партиин анхарал оролдолгодо үнэн сэхэ ажалаараа харюусаха гэжэ шиидэнхэй. Манай фермын hаалишад табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ hаамхай үнеэн бүриhөө 2640 килограмм hү hааха социалис уялга абанхай. Би өөрөө ахалагша hаалишан хадаа hаамхай үнеэн бүриhөө 3800 килограмм hү hааха уялга абанхайб.

Үнгэрэгшэ 1974 ондошье манай фермынхид абаhан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэhэн, hайн үрэ дүн туйлаhан юм. Һаалишаднай үнеэн бүриhөө 2718 килограмм hү hааhан байна. Би hаамхай үнеэн бүриhөөн 3630 литр hү hаагаа hэм. Теэд туйлаhанаараа hанаагаа амархагүй, харин улам эршэтэй шангаар ажаллажа, юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид, тиихэдэ hү hааха жэлэйнгээ түсэбые байгша оной декабриин табан болотор дүүргэхээр хараалнабди.

Д. ЦЫРЕНДОРЖИЕВА,
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Бэрхэ-Дабаанай фермын ахалагша hаалишан.

Сэлэнгын аймаг.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

В. И. Ленинэй Мавзолейе, Кремлиин айлшадай байха трибунануудые, башнинуудые, ханануудые hэльбэн заhабарилха хүдэлмэриие болзорhоо урид дүүргэhэнэйнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1975 оной январиин 17-ной Указаараа, илангаяа шалгарhан хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, алба хаагшадые СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаба.

8-дахи Главмоспромстройн «Мосотделстрой» трестын гранит шулуу мүлигшэдэй бригадир А. И. Борисенков, 1-дэхи Главмосинжстройн проходческо хүдэлмэриин трестын проходчигуудай бригадир З. П. Башкевич, Главмоспромстройн начальник И. И. Кочетов, Главмоспромстройн материалнуудай комбинадай фрезеровщик К. С. Кусков гэгшэд Ленинэй орденуудаар шагнагдаа.

6 хүн — Октябриин Революциин орденуудаар, 52 хүн — Ажалай Улаан Тугай орденуудаар, 61 хүн — «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар, 130 хүн — Ажалай Алдар Солын III шатын орденуудаар, 63 хүн — «Ажалай шэн габьяагай түлөө» гэжэ медальнуудаар, 84 хүн «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» гэжэ медальнуудаар шагнагдаба.

(ТАСС).

«САЛЮТ - 4» НИИДЭЖЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Алексей Губарев, Георгий Гречко гэгшэд замбуулинай дайдада хоёрдохи неделиеэ хүдэлмэрилжэ байнхай. «Салют-4» — «Союз-17» гэжэ замбуулинай системэ иимэ параметрнүүдтэйгээр ниидэжэ үргэлжэлhөөр:

— Газарай нюруунhаа эгээл саада захань (апогей) — 355 километр;

— Газарай нюруунhаа эгээл наада захань (перигей) — 340 километр;

— замайнь hөөлжүү — 51,6 градус;

— 91,3 минута соо Газарые тойрон дабшана.

«Салют-4» гэжэ станци дээрэ ээлжээтэ хүдэлмэриингөө үдэр космонавтнууд медицинскэ, техническэ элдэб шэнжэлгэнүүдые, туршалганууды хэhэн байна.

Станци дээрэ хүдэлмэрилхэдөө, тэдэ физическэ элдэб упражненинүүдые, тусхай hорилгонуудые хэнэ.

Нүхэд Губаревай, Гречкын бэе hайнууд. Станциин тухеэрэлгэнүүд hайнаар хүдэлнэ.

Ниидэлгэ үргэлжэлhөөр.

Шэнэ тухеэрэлгэ— "Фотон" табигдаба

Материин байгууламжые, микромирэй үлэгдэлнүүдые шэнжэлхын тула туршалга хэдэг шэнэ тухеэрэлгэ — «Фотон» ядерна шэнжэлгэнүүдэй нэгэдэмэл институдта табигдаба. Тэрэ шэнэ үхэлэй индустриальна тухеэрэлгэнүүдэй тоодо ороно. Электронно-тоолон тодорхойлолгын машинануудаар хангагдаhан мүнөөнэй аппаратура эндэ бии.

Дубнадахи уласхоорондын научна түбэй эрхим туйлалтануудаар «Фотон» бүтээгдээ. Профессор М. Н. Хачатурянай хүтэлбэри доро институдай эрдэмтэдэй дурадхаhан hургаал бодолой үндэhөөр тэрэ бүтээгдээ. Ядерна шэнжэлгэнүүдэй нэгэдэмэл институдтахи синхрофазотрон дээрэ энэ тухеэрэлгэ hаяар туршагдаад, удаань Серпуховтахи совет эгээл хүсэтэ ускорительда шэнжэлэгдэхэ юм. Энэ тухеэрэлгын туhаламжаар эгээлэй бодосууд тухай шэнэ үнэтэ мэдээнүүдые абаха байхабди гэжэ физигүүд найдана.

ТАСС-ай корр.
Дубна,
Московско область.

СОВЕТ ОРОН ШЭНЭ ҺОНИН

КАЗАХСТАНАЙ ЭЛЕКТРЫН ЭЛШЭ ХҮСЭНЭЙ МИЛЛИАРДНУУД

...АЛМА-АТА. ТАСС-ай ...р. В. Ганжа). Казахста... электростанцинууд шэнэ ...эй түрүүшын миллиард ...ватт-час электрын элшэ ...э январиин 8-да үйлэдбэ...э түгэсхөө. Иимэ бага... ...гай хугасаада эды шэ... ехэ элшэ хүсэ анха ту...шынхеэ эндэ үйлэдбэрил... Энэнь Казахстанай энер...тикын хүсые үнгэрэгшэ ...лдэ 900 мянган киловат...ар ехэ болгоhоной аша үрэ ...

...Түсэбтэ табан жэлэй тү...схэхы жэлдэ 300 мянган ...киловатт хүсэтэй наймадахи, ...үүлшынь энергоблок Ерма...вско ГРЭС-тэ ашаглалгада ...руулагдаха. Тиихэдээ тус ...анци проектээр хараалагда...ан хүсэндөө хүрэхэ юм. Тэ...шэлэн 210 мянган киловатт хүсэтэй дүрбэдэхи агрегадые Джамбульска ГРЭС-тэ хабсаргаха бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай. Эдэ бүгэдын ашаар Казахстанда электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ энэ жэлдэ түрүүшынхеэ 50 миллиард киловатт-часhаа дээшээ гарахань.

АДЫГЕЙН УРАН ЗОХЕОЛШОД — БАМ-ай БАРИЛГАШАДТА

МАЙКОП. (ТАСС-ай корр.). Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадай түбэй библиотекын hан жасала Адыгейн уран зохёолшодой эрхим номууд нэмэбэ. Энэнь

— Сибириин гүн тайгые ашаглагшадта зорюулжа Адыгейн автономито областиин уран зохёолшодой эмхиин эльгээhэн бэлэг болоно.

БАМ-ай барилгашадай шэнэ жэлэй урдахана абаhан посылка дотор энэ нютагай уран зохёолшодой ород хэлэн дээрэ бэшэhэн мэдээжэ зохёолнууд бии байба. Тэдэндэнь Адыгейн түрүү литераторнуудай роман, шүлэгүүдэй суглуулбари, туужа болон рассказууд оронхой.

Таанарай эрэлхэг зоригоор, ажалай баатаршалгаар омогорхонобди, — гэжэ уран зохёолшод БАМ-ай барилгашадта бэшэнэ.

— Таанар гайхамшаг юумэ бүтээхэеэ байнат. Энэниеттнай мэдэрhэн Адыгейн уран зохёолшод өөhэдынгөө номуудые таанарта бэлэглэнэ. Ном бүхэн дээрэ литераторнууд гараа табяад, эрэлхэг зоригто барилгашадта амжалтануудые хүсэнэ.

ЭРДЭМ УХААНАЙ ТУЙЛАЛТАНУУД — СИБИРИИН ПОЛИНУУДТА

НОВОСИБИРСК. (ТАСС-ай корр. Д. Золотов). Тюмениин, Омскын, Новосибирскын болон Кемеровскэ областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд эрдэмтэдэй hанамжа дурадхалнуудые бэелүүлжэ, арбадахи табан жэлдэ орооho таряа ургуулан абалгаяа нэгэ хахад дахин, хартаабха, овощ, мяха, hү — хоёр дахин, үндэгэ — гурба дахин ехэ болгохо аргатай.

ВАСХНИЛ-ай Сибириин таhагай Президиумэй түрүүлэгшэ, академиин вице-президент И. И. Синягин Новосибирскдэ болоhон суглаан дээрэ энээн тухай мэдээсээ. Баруун Сибириин хүдөө ажахын хүгжэхэ тодорхой зам эрдэмтэдэй шэнжэлэлгэ дотор элирхэйлэгдэнхэй.

Сибириин 2—2,5 миллион гектар газар ундалуулагдахаар, 3—3,5 миллион гектар хужарлиг хүрьhэндэ химическэ мелиораци хэгдэхээр, миллион үлүүтэй гектар hамаг хатаагдахаар хараалагдана. Таряалан, сабшалангай газарые үргэдхэбэл, хүдөө ажахын продуктнууд нилээд ехээр абтаха зэргэтэй.

ТҮРГЭН СЕЯЛКЭ

КИРОВОГРАД. (ТАСС-ай корр. В. Малиновский). Хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг «Красная звезда» гэжэ завод Краснодарай хизаарай барайгар ургуулагшадта шэнэ машинануудайнгаа түрүүшын бүлэгые — «СРН-3,6» түхэлэй 50 сеялкэ hая эльгээбэ. Эдэнь хахад жэл урда тээ Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэhэн СЗ-3,6 түхэлэй туково найман сеялкэнүүдэй нэгэн болоно.

Барайгар таридаг энэ шэнэ машина түргэн ба юрыншье тракторта хилгэгдэн хүдэлдэг. Часай турша соо 3,7 гектар газарта барайгар тариха, хүрьhэн худар үрэhэнтэй хамта минеральна утэгжүүлгэ сасаха юм.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалгада харюу болгон, предприятиин хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын эрхим машинануудые бүри олоор бүтээн гаргана. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ороной таряашадта тракторна 92,6 мянган сеялкэ бүтээгдэн үгтэхэ.

ТАБАН ЖЭЛЫЕ — БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

КИШИНЕВ (ТАСС-ай корр. В. Новосадюк). Түсэбтэ табан жэлэй залуу гвардеецүүдэй республиканска слёдто хабаадахаяа 400 хүбүүд, басагад Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ залуушуулай түбтэ сугларба. Эдэнэр — түсэбтэ табан жэлэй үйлэдбэриин даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэhэн, республикын хоёр мянга комсомолшуудай түлөөлэгшэд болоно. Энэ үдэр — Молдавиин комсомолой түүхэтэ үдэр юм. 50 жэлэй саада тээ бүхы Молдавиин комсомолой областной конференци болоhон байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэриhээ, партида совет арадта хандаhан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгаhаа эшэ үндэhэтэй, залуушуулай шиидхэхэ зорилгонуудые зүбшэhэн республикынгаа хүбүүд, басагадые түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ажалай шэнэ амжалта туйлахыень уряалба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай илалтын 30 жэлэй ойе залуу хүн бүхэн алдар солото ажалаараа угтаха ёhотой гэжэ слёт дээрэ тэмдэглэгдээ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭД hУРАНА

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

Коммунис ажалай hургуулида hүүлэй үедэ горитой анхарал хандуулагдадаг болоожо, энэ шухала хэрэг харгаа байса гүримшэһэн, аша үрэнь дэлгэрэнхэй байна юм. Манайшье заводто энэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана.

Коммунис ажалай hургуулиин тухай хөөрөөгөө эхилхэдээ, нэн түрүүн эмхидхэл тухайнь хэлэхэ ушартай байнамнай эли. 1974—1975 онуудай hуралсалай жэлдэ манай шэлэй заводто нимэ 12 hургуули эмхидхэгдэнхэй. Хамта дээрээ 467 хүн hура гараха.

Эдэнэрэй 67-иинь манда шэнээр хүдэлхөө ерэhэн хүнүүд болоно. Бэшэниинь коммунис ажалай ударнигууд гү, али энэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байhан хүн юм.

9,2 процентнь эхин hургуулитай. Эдэнэр бултадаа душэ, душэнhөө дээшэ haһатай хүдэлмэришэд. 58,6 процентнь найман жэлэй, 32,2 процентнь дунда hургуули дүүргэhэн зон байха юм.

Тус hургуулида ябагшад заводой профсоюзай комитедэй зохёон табиhан hуралсалай программануудай ёhоор hурана. Мүн хүдэлмэришэдэй ямар халаанда ажалдаг гараха байhаниие хэшээлнүүдэй эхилжэ тогтоохоор хараадаа абанабди. hарадаа хоёр дахин хэшээлнүүдые болодог заншалтай.

Эдэ hургуулинуудта зааха багшанарые шэлэн табиха хэрэг тон шухала болоно. Эрхим пропагандистнар, ажалай түрүүшүүл, эрдэм мэдэсэ ехэтэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, оройдоо 28 хүн энэ харюусалгатай даабари бэелүүлжэ байна. Тиихэдэ хүн бүхэндэнь программаар хааллагдаhан темэнүүдые хубаажа үгэнэхэйбди. Эдэнэр hургуули бүхэндэ өөрынгөө темээр хэшээл үнгэргэдэг.

Гэхэтэй хамта, эдэ темэнүүдые таамаг, хайша хэрэгээр хубааха тон бүрүү гэжэ hанагдана. Энээндэ ехэ бодомжотойгоор, наринаар хандаха шухала. Пропагандистда өөрынь hайн мэдэхэ темэ даалгабал, тэрэ hонирхолтойгоор, шагнагшадта туhатай баймаар хөөрэхэ, темэеэ саашадань гүнзэгырүүлхэ, бүри хүгжөөхэ жэшээтэй ха юм. Жэшээлхэдэ, заводой техническэ таhагай начальник Т. И. Горбатенкодо, тэрэнэй орлогшо Н. И. Птицынада «Юhэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө дэлгэрhэн совет арадай габшагай ажал — эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ» гэhэн темэ даалгагданхай.

Түрүүшэгээр эдэ пропагандистнар совет арадай бүхыдөө ямар амжалтануудые түйлаhан тухай хөөрэдэг байhан haa, мүнөө өөрынгөө заводой цехүүдэй, таhагуудай, бригадануудай жэшээ дээрэ түшэглэн, темээ бүри ойлгосотой, гүнзэгы удхатай болгоhон байна. Тиихэдээ ганса амжалтанууд тухайгаа хөөрэдэг бэшэ, харин дутуу дундануудаа элирүүлэн харуулжа, тэдэнние усадхахын тулада юу хээ haa hайн бэ гэжэ тодоруулдаг.

Жэшээлхэдэ, машинно-ванна, шэл отолон багсалдаг, шэл амhарта хэдэг цехүүдтэ олохон дутуу дунданууд бии байhан. Пропагандистнар тус цехүүдэй хүдэлмэришэдэй hурадаг коммунис ажалай hургуулинуудта эдээн тушаа хөөрөө. Тиихэдэнь шагнагшад ooһэдөөшье дурадхалнуудаа оруулhан, арсалдаадшье абаhан байха юм.

Эдэ мэтын хэмжээ ябуулгануудай ашаар тус hургуулинуудта hурадаг хүдэлмэришэдэй үүсхэлээр шэнэ шэнэ хүдэлөөнүүд мүндэлөө hэн. Тоолобол, «Техникээ hайнаар хэрэглэжэ, ажалай үедэ ушардаг зогсолгонуудые усадхая», «Шэл хэдэг машинануудай бүтээсыень дээшэлүүлэе», «Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиhөө hайнаар хүдэлэе» гэхэ мэтэ болоно.

Имэ хүдэлөөнүүдэй аша үрэнь ехэ ааб даа. Урдань гээгдэлдэ ородог байhан машинно-ванна цехэй гурбадахи халаанай коллектив мүнөө үедэ түрүү зэргэдэ гараад ябана. 1974 оной түсэбые тус халаан декабриин 24-дэ дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр 93615 дүрбэлжэн метр сонхын шэл гаргаа hэн.

Түрүү хүдэлмэришэд Г. В. Болдаков, Б. Г. Измайлов, А. Г. Мухин, Н.В. Сафронов, В. Я. Литвинцев, З. С. Попова болон бусад коммунис ажалай hургуулида урдань hураhан гү, али мүнөө hуража байhан байха юм.

«Юhэдэхи табан жэлые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй хүгжэлтэ» гэhэн темээр бүтүүлхэ хэдэг цехэй начальнигай орлогшо А. А. Иванов, машинно-ванна цехэй мастер Н. С. Ломова гэгшэд хэшээлнүүдые үнгэргэдэг юм. Энэ тон шухала темэ болоно. Социалис мүрысөөнэй эмхидхэл, аша үрэ, түүхэ тухай хөөрэхэдэ гадна, завод соо энэ хэрэгэй хэр ябуулагдаха байhан тухай пропагандистнар дэлгэрэнгыгээр элидхэнэ бшуу.

Мүнөө тус завод дотор 1750 хүн социалис мүрысөөндэ хабаадана. 14 цех, 2 участок, 32 халаан, 25 бригада хоорондоо мүрысөнэ. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабарине 291 хүн болзорhоонь урид дүүргэбэ. 153 хүдэлмэришэд 1975 оной июниин тоосоогоор ажаллана. Токарь Г. Я. Чуканов, фрезеровщик И. Н. Гуцин, гагнуурша В. А. Кобзев, хайрсагуудые шэрэгшэ Р. Н. Ахметшин, В. Н. Дворникова гэгшэд табан жэлэй даабарине түгэсхоод байна.

Эдэ мэтын жэшээнүүдые дурдахадань, хүдэлмэришэд социалис мүрысөөнэй ольhотой хэлбэринүүдые үнэн зүрхэнhөө этигэнэ, энэ хэрэгые ябуулхын хабааха хамсы шуужа тулалха эдэбхитэй хүсэн болоно.

Хөөрөөгөө үргэлжэлүүлхэдээ коммунис ажалай hургуулиин хүдэлмэришэдтэ ямар туhа хүргэдэг байhан тухай тогтохо дуран хүрэнэ.

Шэл бүлилүүлдэг машинын машинистнууд Александр Тюхтенко, Владимир Парчайкин гэгшэд коммунис ажалай hургуулида hурахадаа, хүдэлмэриингөө дадла хэрэгсэл эзэмшэхэеэ hүрөө, эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлхэ бодолготой болгоhон гэжэ хөөрэнэ. Энээнэй ашаар эдэ хоёр ажалдаа бүтээсэ эрид дээшэлүүлжэ, продукцийнгаа шанар hайжаруулhан байха юм.

Харин Александра Борисовна Измайлова ажалайнгаа сааг зүбөөр хубаарилжа, хүдэлмэреэ таарамжатайгаар эмхидхэжэ hурhан байна. Мүн гаргагдаhан продукцийнгаа өөрынь үнэ сэнгэй юунhээ дулдыдадаг байhание ойлгодог болоходоо, энээндэ горитой анхарал хандуулдаг болоо юм.

Энээнhээ гадна хүдэлмэришэдэй политическэ, экономическа мэдэсэ дээшэлүүлхэдэ, түрүү дүй дүршэл, аша үрэ ехэтэй онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэлгэдэ, түүхэй эд, материалнуудые алмахэ хэрэгтэ тус hургуулинууд ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Жэшээлхэдэ, ажалай түрүү онол арганuудта зорюулагдаhан темээр үнгэргэгдэhэн хэшээлнүүдтэ ябахадаа хүдэлмэришэд энэ талаар ямар үргэн арга боломжонуудтай байhанаа hайн ойлгоо. Тиигэжэ олонхинь өөрынгөө хүдэлмэриие бүри эмхитэй, бүтээсэ ехэтэй болгохын тулада ехэ оролдосо гаргана. Эдэнэр уралан нарижуулагшадай хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, горитой амжалтануудые түйлаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Механическа цехэй токарь В. И. Шипин станогойнгоо нэгэ деталиие ондоо болгохо дурадхал оруулаа hэн. Энээнэй ашаар 497 түхэригэй зөөри алмаха арга олдоо.

Харин «АБ-6» түхэлэй автомадуудые тодхогшо П. Г. Гусев, табельщица Т. Ф. Якунина гэгшэдэй оруулhан уралан нарижуулгын дурадхалнууд дүн хамта 1076 түхэригэй зөөри алмаха арга боломжо үгөө hэн.

Дээрэ дурдагдаhан эдэ мэтын жэшээнүүд коммунис ажалай hургуулиин хэды шэнээн туhатай, аша үрэ ехэтэй байhаниие дүүрэнээр харуулна гээд hанагдана. Тиимэhээ хүдэлмэришэдэй hуралсалай тус аргада үшөөшье ехэ анхарал хандуулмаар.

Юуб гэхэдэ, энэ шухала хэрэгтэ дутуу дунданууд үшөөл ушарна ха юм. Нэн түрүүн хэлэхэдэ, тус hургуулинуудай ажалай журамда хабаатай асуудалнуудаар хэшээлнүүдые үнгэргэдэг боломоор гэжэ hанагдана. Маанад энээниие нэбтэрүүлжэ эхилээбди. Аша үрынь hайн байха байhандань этигэмээр.

Гадна харуулан ойлгуулгын хэрэгсэлнүүд үшөөл багаар гаргагдана. Коммунис ажалай эрхим hургуулинуудай түрүү дүй дүршэл харуулhан кинофильмнүүд үсөөн.

Манай хотын промышленна предприятинуудта хүдэлдэг коммунис ажалай hургуулинуудай хоорондо дүй дүршэлөө андалдаха хэрэг эмхидхэбэл хэды шэнээн туhатай байха байгаа гээшэб?!

Е. БСЖЕДОМОВ,
профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ.

Улаан-Үдын трикотажна фабрика үнгэрэгшэ жэлэй түсэб 104 процентээр декабриин 25-да дүүргэhэн юм. Тус фабрикын тусхай захяа бүтээдэг цехтэ 52 коммунис ажалай ударнигууд хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда табан жэлэй түсэб дүүргэhэн З. Бартаева, В. Бухольцева, М. Варфоломеева, Е. Батурина, Т. Ефимова, А. Салимова гэгшэд болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник, Ажалай Улаан Тугай орденто Евгения Еремеевна Батурина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ДЭРЭСТЭЙН ЛЕКТОРНУУД

Аман үгын пропаганда мүнөө шухала удха шанартай. Ушар тиимэhээ Дэрэстэйн «Знание» бүлгэмэй эхин организаци лекционно хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулна. Урданшье лекционно хүдэлмэри муу бэшөөр эмхидхэгдэhэн байгаа. Нютагай багша, партиин гэшүүн Д. Ц. Цыденов анхан «Знание» бүлгэмэй эхин организациие анха түрүүн хүтэлбэрилдэг hэн. Үсөөхэн багшанарhаа бүридэhэн эхин организаци тиихэдэ ажалшадай дунда политико-хүмүүжүүлгын нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байгаа.

Эдэбхитэй коммунистка Х. Д. Гочеева hүүлээрнь нютагай лекторнуудэй бүлэгые арба гаран жэл соо хүтэлбэрилөө. «Знание» бүлгэмэй эхин организаци «Октябрьский» совхозой партийна организацитай хамта хүдөөгэй интеллигенциие гансаше лекционно хүдэлмэридэ хабаадуулаа бэшэ, мүн совхозой бүхы фермэнүүд болон гүүртэнүүдтэ ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг байгаа.

Дэрэстэйн дунда hургуулиин hуралсалай талаар директорэй орлогшо, бэрхэ багша Н. Ф. Лобанерова мүнөө лекторнуудэй бүлэгые хүтэлбэрилнэ. Элдэб мэргэжэлтэй 30 гаран хүн «Знание» бүлгэмэй эхин организациин лекторнууд юм.

Дэрэстэйн эхин организаци парткомой хүтэлбэри доро ажал хүдэлмэреэ ябуулдаг. Ехэнхидээ лекционно хүдэлмэриин hара бүриин түсэб табигдана. Хэн, хаана, хэзээ, ямар газарта лекци уншахаб гэжэ тэрэ түсэб соонь заагданхай байдаг.

Уласхоорондын асуудалаар лекци уншажа мэргэжэhэн hургуулиин партийна организациин секретарь О. Д. Хандуева совхозой механизаторнуудай, Маюур болон Зарубино гэжэ нютагуудай hү haалиин гүүртэнүүдэй малшадай урда, соёлой байшан соо, совхозой хоёрдохи отделениин клуб соо лекци уншадаг болоhоор үнинэй. Тэрэнэй уншаhан лекци hонирхолтойгоор үнгэрдэг, шагнагшадай зүгhөө олон асуудал табигдадаг байна. Лектор О. Д. Хандуева hүүлэй үедэ «Мүнөө үеын үзэл сурталай тэмсэл», «Совет-хитад харилсаа холбоон» гэhэн темэнүүдээр лекци уншадаг болоо.

Дэрэстэйн дунда hургуулида географи заадаг багша О. Ж. Раднаев совхозой холын гүүртэнүүд ба фермэнүүдэй малшадай урда лекци олоор уншана. Лектор Раднаев «Буддын шажанай мүргэл, лама бөөнэрэй номнолой хархис удха шанар» гэhэн темые хүн зоной дунда тайлбарилдаг болоонхой. Хүн зоной холодоо олоороо суглардаг Дэрэстэйн соёлой байшан соо энэ темээр лекци тэрэ hаяхан уншаба.

Совхозой зоотехник М. Г. Грекова хүдөө ажахын темэнүүдээр малшадай урда лекци уншана. Тэрэ гол түлэб залуу малые яажа түлжүүлхэ тухай хөөрэжэ үгэдэг.

Үшөө нэгэ лектор тухай дурдангүй орхихоор бэшэ. Эндэхи больницын главна врач Ж. Н. Глушкое hургуули сооше, гүүртэ ба отаранuудай малшадай дундашье хаража болохот. Энэ нүхэрнай медицинскэ темэнүүдтэ олон лекци уншадаг байна.

Гэхэтэй хамта, Дэрэстэйн лекторнуудэй хүдэлмэридэ дутуу дунданuудшье бии. Совхозой зүгhөө транспорт саг дарыдаа үгтэдэггүй дээрэhээнь лекцинүүд түсэбэй ёhоор уншагданагүй. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын зарим мэргэжэлтэд элдэб шалтагаанаар лекцинүүдээ саг болзортонь үнгэргэнэгүй.

«Знание» бүлгэмэй эхин организацинуудай лекторнуудэй семинар үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ, методическа горитой туhаламжа үзүүлэгдэнэгүй.

Гэбэшье, Дэрэстэйн лекторнуудэй ажал хэрэгээр hонирхохоор, тэрэнэй дүй дүршэлые тараан дэлгэрүүлхээр гэжэ hанагдана.

В. ВАШАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Комсомолой гэшүүн Геннадий Осокин Холбо... уурхайда ажаллана. Залуу электро-гагнууршанда даабари үгтэдэг. Тэрэ ямаршье даабарине hайнаар дүүргэдэг. Шулуу нүүрhэ нэмэл аргаар абадаг энэ уурхайн хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэ... циалис мүрысөөндэ тэрэ hайн үрэ дүн түйлана.

Н. ЕФИМОВЭЙ ...

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ ПОЛИТИНФОРМАТОР

«Белоруссиин партийна организацида суртал бодолой кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые Сэлэнгын совхозой коммунистнууд зүбшэн хэлсэжэ, арад зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри саашадань hайжаруулха хэмжээнүүдые хараалhан байна. Эндэхи коммунистнууд нэн түрүүн агитаторнуудай, политинформаторнуудай, мүн лектор, пропагандистнуудай ажал хүдэлмэриие улам hайжаруулха, тэдэнэй үнгэргэдэг хөөрэлдөө, хэшээл ба лекцинүүдые гүнзэгы удхатай болгохо гэжэ оролдоно.

Сэлэнгын совхоздо бултадаа 18 политинформатор ба лекторнууд, 50 гаран агитатор тоологдоно. Эдэнэй дундаhаа нютагай дунда hургуулиин түүхын багша Доржо Раднаевич Дашиев шалгарна. Доржо Раднаевич үни урданhаа хойшо арад зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулдаг хүн юм.

— Доржо Раднаевич манай эдэбхитэй политинформатор гээшэ, илангаяа хонишодой дунда үзэл сурталай хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг юм,—гэжэ совхозой парткомой секретарь Нурба Чойлокович Базаржапов энэ нүхэр тухай магтан хөөрэнэ.

Үнгэрhэн 1974 ондо Доржо Раднаевич олохон газарнуудаар ябажа, гүнзэгы удхатай лекцинүүдые уншаhан, зарим газартань 20—30 минутын туршада политическэ темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэрhэн байна. Энэ нүхэр ехэнхидээ ниитэ-политическэ темэнүүдээр лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг. Жэшээнь, уласхоорондын байдал тухай, мүн партии ба правительствын гаргаhан тогтоол, документнүүд тушаа ажалша, малша хүнүүдтэ хөөрэжэ үгэхэ ехэ дуратай байдаг.

Үнгэрhэн жэлэй октябрь hара соо Дээдэ-Сосновко, Нарин-Хүнды, Хүсөө-Үбэр гэжэ нютагуудта байрладаг отаранууд дээгүүр ябахадамнай, малшад нигэжэ хөөрэлдэбэ;

— Үсэгэлдэр манай энээгүүр политинформатор Доржо Раднаевич Дашиев ябаа, ехэ hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. СССР Америкэ хоёрой хоорондохи барисаан тухай хөөрэhэниинь манда ехэ hонин байба. Эдэ хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае hайжаруулха, тиигэжэ дэлхэй дээрэхи шахардуу шанга байдалые hуларуулха гээшэ аргагүй ехэ хэрэг гэжэ ойлгобобди. Энээндэ манай коммунис парти, тэрэнэй Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев тон ехэ үүргэтэй гэжэ мэдэбэбди.

Доржо Раднаевич арад зоной дунда үгэ хэлэхын, хөөрэлдөө, лекци үнгэргэхын урда тэдэнэй хэжэ, бүтээжэ байhан ажал хүдэлмэри тухайнь мэдэжэ абадаг, тэдэнэй үзэл сурталые хараадаа абадаг. Нигэжэ политинформатор хөөрэлдөөгөө гү, али лекцеэ малшадай ажал хүдэлмэритэйнь холбон найруулжа үнгэргэнэ. Ганса политика хэлээд ябахада жинрэй, эрдэм болбосоролоор бага хүнүүд олон юумэ ойлгоогүй, мэдээгүй үлэжэ болохо ха юм. Тиимэ дээрэhээ нүхэр Дашиев энэ талые hайса хараадаа абажа, хэлэhэн теоретическэ асуудалнуудаа нютагай байдалhаа жэшээ абажа тайлбарилдаг заншалтай. Тиигэхэдэнь шагнагшад ехэ дуратай, хэлэhэн юумыень сүм ойлгодог байна.

hайн, бэрхэ политинформатор байхын, гүнзэгы удха шанартай лекци, хөөрэлдөө үнгэрхын тула теоретическэ бэлэдхэлэй талаар ехэхэн хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй. Энээниие нүхэр Дашиев hайса мэдэнэ. Ушар тиимэhээ энэ нүхэрнай олон номуудые уншана, политическэ журналнуудые, газетэнүүдые олоор захин абана.

Доржо Раднаевич Дашиев «Знание» бүлгэмэй гэшүүн болоhоор үнихэнэй. Олохон лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн, олохон хүнүүдые hургаhан, хүмүүжүүлhэн байха. Имэ хүниие магтангүй яахаб. Мүнөө энэ нүхэр партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалга тухай асуудалаар хөөрэлдөө, лекци бэлэдхэжэ байнхай. Мүнөө тэрэ гүүртэ, отарануудаар ябажа, парти, правительствын гаргаhан энэ шухала документ тушаа малшадта хөөрэхэ, ойлгуулха даабари совхозой парткомhоо абаад байна.

Политинформатор Доржо Раднаевич Дашиев үнөөхил ябадаг газарнуудаараа ябажа, малшадай баhал хүндэтэй айлшаниинь болохонь.

Б. ШИРЕТОРОВ,
КПСС-эй Сэлэнгын райкомой инструктор.

ЖЭЛДЭ 1000 КИЛОГРАММ

ОРЛИК. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоhон «Улаан Аха» колхозой haалишад hү гүрэндэ тушааха үнгэрhэн жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргээ юм. Тиин hаяхан хэhэн ажалайнгаа дүнгүүдые согсолходонь, түрүү haалишад Д. Гармаева, С. Добшонова, Е-Х. Будаева гэгшэд абаhан уялгаяа үлүүлэн бэелүүлжэ, онсо шалгараа. Тиихэдэ haалишан С. Добшонова үнеэн бүриhөө жэлэй туршада 1000 килограмм hү абажа, мянганай «хилэ» түрүүлэн дабаhандаа Аршаанда амарха түлөөhэгүй путевкоор шагнаагдаба.

Ц. ЦЫБДЕНОВ.
Ахын аймаг.

ЖЭЛЭЙ ДҮН ЮУ ХАРУУЛААБ

ЗҮБ ЗАМАА ОЛООД БАЙХАДА

Эдэ үдэрнүүдтэ Захаминай аймагай алишье нютагта, ямаршье совхоздо, фермэ, гүүртэнүүдтэ ябахада, хүн зоной сэдьхэлээ ханан хөөрэлдэхэ асуудалынь — партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалга болоно.

Энэншье гайхалгүй. Партиимнай Центральна Комитедэй Хандалгын удха түгэлдэр, hонор хурса үгэ бүхэниинь ажалша хүн зоной зүрхэ сэдьхэлдэ тон дүтөөр дуулдана, тэдэнэй өөhэдынь лэ үдэр бүри hанажа, бодожо, эрмэлзэжэ байдаг юумэн тухай айхабтар эли тодоор хэлэгдэнэ ха юм.

Мүнөө аймагай ажахынуудта үнгэрhэн жэлэй дүн гаргагдаад, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ, шэнэ 1975 ондо хэгдэхэ хүдэлмэриин түсэб, даабари бэелүүлэгдэжэ эхилээд байhан үедэ ажалай эршэ, эдэбхи үүсхэл шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрбэ. Малшад, механизаторнууд гүүртэ, фермэ, бригаднуудтаа суглаража, партиин ЦК-гай Хандалгые зүбшэн хэлсэнэ, арга боломжонуудаа үшөө дахин согсолон хаража, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абана.

Үнгэрhэн жэлдэ аймагай олонхи ажахынууд, түрүү бригада, фермэдэ, отара, гүүртэнүүдэй коллективүүд, түрүүшүүл hайн үрэ дүн түйлаа. Бүри нёдондо декабриин тэнгээр аймагай ажахынууд гүрэндэ hү тушааха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргээ hэн. Харацайн совхозhоо бэшэниинь мяха худалдаха даабаряа баhал дүүргээд байhан.

Илангаяа Хамниин, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Михайловкын совхозууд энэ амжалтада горитой хубита оруулаа. Эдэ ажахынууд үхэр малаа hайнаар шахан, бэлшээн таргалуулжа, шэгнүүр ехэтэй, тарган мал олоор тушаагаа. **Урзанда гүрэндэ тушаагдаhан үхэр бүхэниинь дунда зэргээр 314 килограмм татаhан байгаа haa, нёдондо тэдэнь тус түстаа 320 килограммда хүргэгдөө. Мяханай комбинадта тушаагдаhан 7394 үхэрэйнь 85 процентнь дундаhаа дээшэ шадалтай, тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Эндэхи совхозууд бэлэдхэлэй пунктда хамта 39,9 мянган центнер мяха тушаагаа гэхэ гү, али урзанданай энэ үеынхидэ орходоо 0,7 процентээр ехэ мяхан гүрэндэ тушаагдаа.**

Илангаяа зунай, намарай хүхэ ногооной үедэ үхэрнүүдые хада уулын бэлшээридэ hайнаар адуулжа шадаhанай ашаар Далахайн, Санагын, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозууд олонхи малаа шэгнүүр ехэтэй, эрхим тарган болгожо тушаагаад, мяханайнгаа гол сэн дээрэнь горитойхон сэбэр мүнгэн ашаг олзо нэмэжэ абаа. Энэнь бүхыдөө 257,8 мянга үлүүтэй түхэриг болоhон байгаа.

Нэн түрүүн аймаг дотор зарим hалбаринуудые томэдхохо, тусхай мэргэжэлтэй болгохо, үйлэдбэриие зүбөөр түсэблэхэ, hайн үрэ дүн түйлаhан хүнүүдые шадамараар урмашуулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Мүн олонхи совхозууд үхэрэй мяха абадаг гол мэргэжэлтэй болоод, энээнэй ашаар экономикоёо эрид hайжаруулжа байна.

Адууhа малай харууhа, тэжээлшье урдынхиhаа hураггүй hайнаар бэлэдхэдэг болоо. Совхозуудынь hүүлэй жэлнүүдтэ тарялан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула ехэ ажал хэнэ. Жэшээлхэдэ, нёдондо аймагай ажахынууд урда жэлэйхидэ орходоо 4731 центнерээр ехэ таряа хуряажа абаа, тэрэшэлэн 15,6 мянган центнерээр ехэ үбhэн абтаhан, 2040 центнерээр ехэ сенаж дарагдаhан байха юм. Тусхайлбал, Хамниин совхозойхид таряанай ургасые гектар бүриhөө 4,5 центнерээр дээшэлүүлжэ шадаа.

Энээниие юундэ дурданабши гэхэдэ, **нэгэдэхеэр**, урдандаа ороoho таряанай, тэжээлэйшье ургамалнуудай биратай hайнаар ургадаггүй энэ хада уула газартай аймагай эрхэ байдалдашье тарялан, сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэ арга боломжын бии байhаниие бодотоор гэршэлнэ бшуу. **Хоёрдохёор,** ажахынуудтахи ажалай эмхидхэл, үйлэдбэриин экономикые зүбөөр табижа, зүб шэглэл, мэргэжэлыень олоод байхада, тэрэнэй ашаг үрэ эли бодо харагдадаг байна.

Ажалай түрүүшүүл, табан жэлэй мүрысөөнэй манлай барижа ябаhан хүнүүд бүришье hайн үрэ дүн түйлана. **Далахайн совхозой бэрхэ малшад Р. Б. Доржиева, Н. Б. Доржиева, Б. Х. Доржиев гэгшэд үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүр зундаа сүүдхын 1400 грамм хүрэтэр нэмээдэг. Дүтэлүүрэй совхозой үхэршэн В. Базаров hүүлэй хоёр жэлдэ адуулжа, харууhалжа байhан үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүр түхеэрэн жэл соо сүүдхын дунда зэргээр 850—900 граммаар нэмээгээ.** Харин хүхэ ногооной үедэ үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын 1000 грамм хүрэтэр нэмээдэг байха юм. Имэ жэшээнүүд олон. Гансахан Далахайн совхозые абаад үзэбэл, холын бэлшээридэ байhан үхэр бүхэниинь шэгнүүрээ сүүдхын 1066 граммаар нэмээгээ.

Жэлэй ямаршье сагта үхэрнүүдые зүбөөр шахан, бэлшээн таргалуулха гээшэ эрхим шанартай мяха элбэгээр абаха. продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха талаар таатай hайн арга зам байhаниинь Захаминай аймагай түрүү ажахынуудай жэшээ дээрэhээ харагдана. Санагын совхозые **абаад үзэе. Намар холын бэлшээриhээ үхэрнүүдээ буулгамсаараа,** томо, жэжээрнь хуу хэдэн ондоо гүүртэ болгожо илгаад, 2—2,5, 3 hара соо hайнаар эдеэлүүлжэ шахана. Тиихэдээ шахамал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын 1 килограммаар нэмээхын тула тэжээлэй 8—9 единицын хэмжээнэй хоол эдюулэгдэнэ. Тиигэжэ үхэр бүхэниинь хоёр-гурба hарын туршада шэгнүүрээ 65—80 килограммаар нэмээнэ. Бүри томонуудынь 90—100 килограммаар шэгнүүрээ дээшэлүүлдэг юм. Тус совхоз нёдондо намартаа, үбэлэй эхеэр үхэрнүүдые богони болзор соо олоор шахаhанай ашаар 850 центнер, тарган мяха нэмэжэ абаhан байна.

Түрүүн шахамалнуудай гүүртэ эмхидхэхэдээ, ямар болзор соо шахагдахаб, үхэр бүхэниинь шэгнүүрээ сүүдхын хэды шэнээнээр нэмээхэб, хэды килограмм нэмээхэб, ямар haһада хэды шэнээн тэжээл эдихэб, малшад ямар хэмжээнэй түлөөhэ абахаб, түсэб, даабаряа үлүүлэн дүүргээ haa, ямар нэмэлгэ түлөөhэндэ хүртэхэб гэжэ хуу тодорхойлоод, малшан бүхэндэ үйлэдбэриинь даабари, таргашын лимит гэхэ мэтэ табигдажа үгтэдэг.

Шахамал үхэрнүүдтэ гол түлэб үбhэн, зелёнко, hэлоомон, талха таряанай зүйл эдюулэгдэнэ. hүүлэй хоёр жэлдэ шахамал малда сенаж үгтэдэг болонхой. Үхэрнүүдэй шэгнүүрэй хэр нэмэжэ байhаниие хинан хараха. хэрэгтэй болоо haань, али нэгэ тэжээлыень нэмэжэ үгэхын тула hара бүри (25-най үдэр) заатагүй шэгнэдэг.

Шадаал haa гаргаша багатайгаар ехэ мяха абахын тула аймагай ажахынууд зунай үедэ малаа холын бэлшээридэ абаашажа hайнаар адуулдаг, шэгнүүрыень ехээр нэмээхые оролдодог гэжэ дээрэ хэлээ hэмди. **Үнгэрэгшэ зундаа эндэхи ажахынууд бүхыдөө 16.677 үхэр холын бэлшээридэ абаашажа адуулаа юм. Бэлшээриин 100 үдэр соо тэдэ малhаа бүхыдөө 15.347 центнер мяхан нэмээгдэжэ абтаа гэхэ гү, али үхэр бүхэниинь сүүдхэдээ шэгнүүрээ 928 граммаар нэмээгээ. Бэлшээриень харалсажа, гүүртэ бүхэндэ 100—120 үхэр, бүри томохон мал haань — 150 хүрэтэр үхэр байлгагдадаг.** Шахамалнууд түхэреэн сүүдхэ соо хорёодо оруулагдангүй, сула хээрэ байлгагдажа адуулагдана, уhан, дабhан, минеральна тэжээл тайлалдуулагданагүй. Илангаяа бэлшээриинень ходо hэлгэжэ адуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг.

Үхэрэй мяха ехээр абадаг **болохын тула нэн түрүүн** тугал олоор түлжүүлхэ, үнеэд, гунжадай hубайралгые усадхаха шухала байhаниинь хэндэшье мэдээжэ ааб даа. Гэбэшье, энэ талаар аймагай ажахынууд бии байhан арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ биранагүй. Нёдондо совхозуудта зуун үнеэн, бэеэ хүсэhэн зуун гунжан бүхэнhөө оройдоол 76 тугал түлжүүлэгдээ. Үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриие хангалтагүй муугаар эмхидхэhэнhээ боложо, Санагын. Далахайн, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, мүн Михайловкын, Енгорбойн, Харацайн совхозууд бүришье үсөөн тугал түлжүүлээ. Гансахан үнеэдые hубайруулhанhаа боложо, эндэхи ажахынууд нёдондо 4800 центнер мяха дутуу абаа. Мүн нилээд ехэ hү, нооhо дэмы алдаhаниинь ойлгосотой ааб даа. Эдэ бүгэдые эгээл бүдүүгээрнь тоолоходо, 1,5 миллион түхэригэй продукци дутуу абтаhан, горитойхон гарза болоhон байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ аймагай совхозууд мяханай мал үсхэбэрилхын хажуугаар, hү haалияа нилээд дээшэлүүлнэ. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой haалишад нёдондо аймаг соогоо эгээн түрүүлэн үнеэн бүриhөө 2000 килограммhаа hү haажа шадаа. Түрүү haалишад Ц... жиева, Н. Цырен... Бадмаева, Д. Радна... ... 2300 килограмм hү ...хаа.

Энээнтэй хамта ... нууд сагаан эдеэгээ hайнтайгаар абаха, ... өөрынь үнэ сэнгые ... руулхын тула ехэ ... го гаргана. Бүхыдөө ... даhан 40 гара мянган... нер hүнэйнь ехэнх... hайн шанартай гэhэн ... тэтэйгээр абтаа. Хэр... дондо аяар 10 гара ... центнер hүн ёhоор ... гүй, муухай, гол тү... бадахи бүлэгтэ ороh... бал, мүнөө тиимэ hү... мянга шахуу центнер ... Муу шанартай hү ... нёдондо 5 мянга ... түхэриг мүнгэ да... байбал, мүнөө тэрэнь ... га бага үлүүтэй боло...

Гэхэтэй хамта, ... тор мал ажалые ул... шадань хүгжөөхэ, ... дэй шэгнүүр үшө... нэмээхэ, hү шэмыень ... лүүлхэ талаар хэхэ ... хэхэ юумэн ехэ. ... гүүртэ, фермэнүүдые ... хохо, тэндэхи ажал... жоруулха талаар ... юумэн хэгдэхэ бай... шээнь, Енгорбойн с... 5 мянган үхэр томо ... шахан таргалуулха ... нууд хоорондын ко... баригдажа байна. ... байрануудай ашаг... ороходо эндэhээ ... 15 мянган центнер ... мяхан гүрэндэ туш... юм. Мяхалиг мал ол... гохын тула ажахынуу... маг үүлтэрэй үхэр... олоор үсхэбэрилнэ.

Саашадаа энэ аймаг... ханай мал зүбөөр ... рилдэг болохо хэрэгт... ряадай хүдөө ажах... ститудай эрдэмтэд ... hа хүргэхэ байна. ... хүдөө ажахын эрдэм... тор К. Т. Мункуе... тэлбэрилгэ доро ха... дэмтэд эндэ шэнжэ... хүдэлмэри хэнэ. С... совхоз дээрэ мяхали... үсхэбэрилхэ талаар ... бургын научно-шэ... гын институдай тусхай ... бии болгогдохонь.

Энээнтэй дашарам... Захааминай аймагай ... ажахынуудай мэрг... хүтэлбэрилэгшэдэй ... мал олоор үсхэбэрил... тусхай мэргэжэлтэй ... болохомнай гээд, хони... рэгөө үгы хэхэ гэжэ ... нииие зүб гэхын ... Мүнөө энэ 42 мянга... нид харуулагдана. ... hалбариие гэнтэ нэгэ ... үгы хэхэ гээшэнь ... таарахагүй гэжэ hа... Ямар нэгэ гол hалбари... модхон, мэргэжүүлжэ ... жөөхын хажуугаар, а... зо үгэдэг үшөө 2—3 ... hалбаринуудые зэргэ ... хэдэ яанаб. Энэмнай ... хын экономико бэх... хэрэгтэ hаад хэхэгүй, ... туhа хэхэ бшуу.

Табан жэлэй hү... жэлдэ аймагай аж... малшад түйлаhан зари... үрэ дүнгөө үшөө дахи... наар шэнжэлэн хараж... байhан арга боломжо... рэнээр элсүүлэн, бүр... амжалта түйлаха бай... дамжаггүй.

И. ХАРЖЕ...
экономикын эрдэ... канди...

ХҮГЖЭЛТЫН 50 ЖЭЛ

Манай Оронго нютагта комсомолой түрүүшын ячейкэ ВЛКСМ-эй Дээдэ-Үдын уездынэ комитедэй шиидхэбэреэр 1925 оной январиин 5-най үдэр бии болгогдоһон юм. Тиимэһээ энэ үдэрые Оронгын комсомолой организациин түрэһэн үдэр гэжэ тоолодог заншалтайбди.

Энэ ячейкэ бии болголсоһон түрүүшын комсомолшуудые эндэ дурдаха дүүрэн эрхэтэйб гэжэ һананаб. Буряад арадай уран зохёолшо поэт Б. Л. Абидуев, драматург, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Г. Балдано, З. Б. Баторов, Р. Б. Бимбаев, Х. С. Буянтуев, Н. Г. Гармаев, Л. Д. Доржиев, Г. Б. Омогтуева, С. О. Очиров, Б-Н. Ц. Цыренов, Д. Юмова гэгшэд Оронгын комсомолой организациин эхи табиһан зон болоно.

Гэбэшье энэ үдэрһөө урда тэрэшье манай нютагай залуушуул сагаантантай тэмсэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулдаг байһан ааб даа.

Оронгын үргэн тала дайдаар атаман Семеновой «зэрлиг дивизиинхид», Левицкий, Измайлов гэгшэдэй ударидалга доро зэрлиг муухай аша гаргажа, ард зониие дээрмэдэжэ, тоножо, алажа, хюдажа, нилээд хохёор һүйд татаһан юм. Тиихэдэ 1919—1920 онууд байгаа. Партизануудай отрядууд манай нютагта эмхидхэгдэдэг болоожо, Оронгын залуушуул тэдэнэрэй абаашахаяа эдеэ хоол, хубсаһа хуһар суглуулжа, айл аймагаараа ябадаг һэн. Энээниие би һайн һанадагби. Тэрэ үедэ 14-тэй ябаһан байгаа һэмби.

Жэшээлхэдэ, 1919 ондо Оронгодомнай революционно штаб бии болгогдожо, совет засагай анхан түрүүшын орган эмхидхэгдэһэн бэлэй. Тиихэдэ Бальчинай Будатан гэжэ айлай гэртэ партизануудые хооллуулха столово бии болгогдоһон юм. Буряад нүхэр Бальжит тухай Буряад оронойнай партизанууд тухай бэшэһэн ном соо яһала һонирхолтойгоор бэшээтэй байдаг.

Залуушуул Цыденжаб Һамажапов, Бальжинима Цыренов, Ешинима Раднаев гэгшэдэй ударидалга доро 150-аад элдэб буунуудые, һомо, дари, талха, мяха, тоһо. дулаан хубсаһа суглуулжа Тарбагатайн, Доодо-Зэрэнэй партизануудта абаашажа үгөө һэн.

Иимэ жэшээнүүдые үшөөшье дурдамаар юм бэзэ. Гэбэшье энээхэн хоёр жэшээшье Оронгодо комсомолой ячейкые эмхидхэлгэдэ нүлөө үзүүлһэн үйлэ байдал граждан дайнай хүшэр үеһөө үндэһэтэй гэжэ гүйсэдөөр гэршэлнэ гээд һанагдана.

Сагаантан үй бута сохигдожо, амгалан тайбан байдал одоошье тогтобо. Тиихэдэнь сүлөөтэ һайхан байдалаа байгуулха зорилго Россин ажалшадай урда Коммунис партимнай табяа һааб даа. Хорёод оной һүүл багаар хамтын ажал байгуулха хүдэлөөн Буряад ороной нютаг бүхэндэ дэлгэрбэ. Эгээл энэ үедэ ангиин тэмсэл бүри эршэтэйгээр, эблэршэгүйгөөр дэлгэрээ бэлэй. Нюдарган баян Нимаев «Олзон туяа» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ, комсомолец Б. Цыбикжаповые углуугай саанаһаа буудажа алаа бэлэй.

Колхоз байгуулгые эхилхын урда арад зониие үзэг бэшэгтэ һургаха, совет засагай ябуулжа байгаа политикатай танилсуулха талаар манай ячейкын гэшүүд ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байһан юм. 1924—1925 онуудта үзэг бэшэг мэдэхэгүй зониие һургаха 11 пункт эмхидхэжэ, нютагайнгаа зоной 20 процентыень уншажа, бэшэжэ шадаха болгоһон байхабди.

Тиигээд лэ газар хубааха, колхозуудые байгуулха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсожо, өөһэдынгөө хүсөөр «Улаан-Оронго» гэжэ коммуные 1929 оной январиин 23-да байгуулһан зомди. Тэрэ гэһээр аяар 46 жэл үнгэршэбэ гээшэл даа. Энэ үе соо мартагдангүй ябаһан тэрэ сагай үзэгдэлнүүд һая болоһон мэтээр намда һанагдадаг.

Тиихэдэ Оронгодомнай партийна организаци бии болгогдоогүй байһан тулань, бидэнэр, комсомолшууд, партиин үгэ нютагайнгаа зондо хүргэхэ үүргэтэй байгаа гээшэбди. Энэ хүндэшье, харюусалгатайшье даабари байгаа һааб даа. Теэд бидэнэр ямаршье бэрхэшээлэй ушараа хада тэрэниие батаар дабан, нюдарган баяшуултай, лама ноёдтой гам хайрагүйгөөр тэмсэдэг бэлэйбди.

500 ламатай Янгаажанай дасан манда яһалаханааршье һаад ушаруулһан, маанадые тухашаруулһан байха. Баяд ноёдоор нэгэн болоод, ламанар һүзэгтэйшүүлые өөр тээшээ татаха гэжэ оролдохо. Тиихэдэнь бидэнэр ойлгууламжын хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулхые оролдохобди.

Нэн түрүүн тогтоходоо, «Улаан-Оронго» колхоз оройдоо 14 үрхэтэ айлһаа бүридэдэг байһан юм. Харин мүнөө 350 айл манай нютагта ажаһууна. Нёдондо колхознай совхоз болгогдоо һааб-даа.

Хорёод оной коммуна, мүнөө үеын совхоз хоёрые экономикын талаһаа жэшэхэ болоо һаа, бүришье тодоор хүгжэлтымнай асари ехэ зам эли болон харагдаха байна. Жэшээлхэдэ, тэрэ үедэ манай коммунын 147 толгой эбэртэ бодо малтай, 273 хонитой байһан һаань, Оронгын совхоз 2000 толгой эбэртэ бодо малтай, 15-аад мянган хонитой байна ха юм.

Маанад, хорёод оной комсомолшууд омогорхонгүй яаха гээшэбибди? Манай өөһэдынгөө хоёр гараар байгуулалсаһан шэнэ байдал бата бэхеэр бэхижэжэ, хүгжэжэ байна гээшэл. Харин бидэнэрэй аша, гушанар, үхибүүднай маанадай гарһаа, хэрэгыемнай халан абаад, бүри һайхан, бүри жаргалтай ерээдүй — коммунизмые байгуулжа байна ха юм.

Тиимэһээ Оронгын комсомолой организациин 50 жэлэй ойн гүйсэһэн энэ үдэр нютагайнгаа залуу үетэнэй алдар солото хэрэгүүд тухай хэлэнгүй гарахаар аал? Үгы даа.

Нэн түрүүн хэлэхэ юумэн энэ болоно гээд би һананаб. Манай совхоздо ажаллажа байһан механизатор, малшадай 70—80 процентнь комсомолшууд болон залуушуул.

Залуу трактористнар Саша Куденцов Володя Халзанов хоёр туд тудтаа 268, 208 гектар намарай паар, 131, 272, гектар зунай паар хахалжа, совхозой түрүү механизаторнуудай тоодо оролсодог болоо юм.

Харин комсомолец Дондок Цыремпилов 280 гектар газарай таряа хадажа хуряахадаа, 2100 центнер ороохо сохижо абаһан байна. Дамби Мункуевшье тэрээнһээ ехэ холо гээгдээгүй жэшээтэй.

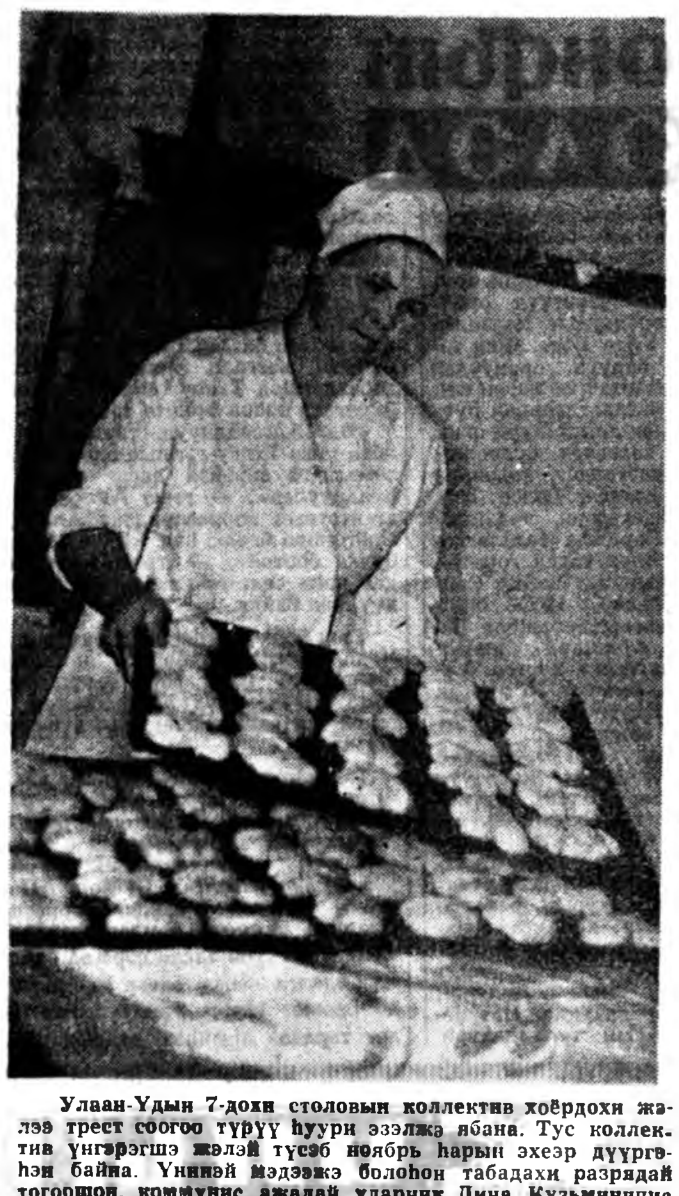
Комсомолка, огородшон Нимаханда Бимбаевагай туйлалта дүй дүршэлтэй зониие гайхуулаа. Теплицэ соо зундаа овощ ургуулхадаа, дүрбэлжэн метр газар бухэнһөө 9 килограмм үгэрсэ суглуулхаб гэжэ үгөө үгэһэн аад, 15 килограммда хүргэжэ шадаа.

Эдэ мэтын жэшээнүүд олон. Тиимэһээ манай халаан болохо мүнөө үеын комсомолшуудай ажал хэрэгээрнь омогорхомоор байна.

КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, манай совхозой ажалшад дэвшүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада тэмсэхээр зэһэнхэй. Энэ шухала хэрэгтэ залуушуулай хам оролсохо байһаниинь дамжаггүй.

Бидэ, хорёод оной комсомолшууд, Оронгын комсомолой организациин бии болоһоор 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан анда нүхэдөө, нютагайнгаа ажалшадые, мүнөө үеын комсомолшуудые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, амжалтатайгаар хүдэлхыень, удаан жаргал, ута наһа эдлэхыень үреэхэ байнабди.

Р. БИМБАЕВ,
20-оод оной комсомолец.

Улаан-Үдын 7-дохи столовын коллектив хоёрдохи жэлээ трест соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тус коллектив үнгэрэгшэ жэлэй түсэб ноябрь һарын эхеэр дүүргэһэн байна. Үнинэй мэдээжэ болоһон табадахи разрядай тогоошон, коммунис ажалай ударник Дина Кузьминична Чернышевае манай зураг дээрэ харанат.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГАРАЖ БАРИГДАБА

Хүрбын совхоздо шулуун гараж баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Ууралаар дулаасуулагдадаг шэнэ гаражда нэгэ дахин 20 гаран трактор, машина багтана. Совхозой трактористнууд ажалайнгаа һүүлээр дулаан байрада тракторнуудаа табидаг боложо амарба.

— Үбэлэй хүйтэндэ һүниндөө хүрэшэһэн трактораа халаахын тулада үүр хираанһаа нара гаратар носогшо бэлэйбди. Мүнөө эртэ үглөөгүүр машинадаа һуугаад ажалдаа сэхэ гарадаг болообди. Иигэжэ үнэтэ сагаа хии талаар гээжэ, һаатахаяа болинхойбди, — гэжэ совхозой түрүү механизаторнууд Б. Ешеев, Б-М. Долгоров гэгшэд хөөрэнэ.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

СОВЕТ ХУУЛИ МЭДЭХЭ— БУЛТАНАЙ ХЭРЭГ

«Хуули, ёһо гуримуудые хүндэлхэ, һайнаар мэдэрхэ гээшэ хүн бүхэнэй нангин хэрэг болохо ёһотой» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев XXIV съезд дээрэ онсо тэмдэглэһэн байха юм. Социалис хуули арад зоной эрхэ, уялгые бодото дээрэнь хамгаалдаг, бэелүүлдэг гэжэ манай ороной эрхэтэн бүхэн һайн ойлгодог гээшэ ааб даа.

Коммунизм байгуулжа байгаа совет арад ниитын ёһо гурим эбдэдэг хүнүүдтэй эрид тэмсэдэг, тиимэ ушарай үсөөн байхын тула промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон эдэбхитэд ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулдаг, энэ шухала хэрэгтэ хүн бүхэнэй гол анхарал хандуулдаг болонхой. Манай парти, правительство эрхэтэдэй эрхэ сүлөө хамгаалдаг совет засагай хуулиие хүндэлхыень арад зоноо уряалдаг, хүмүүжүүлдэг гээшэ.

Зарим хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр хуули хазагайруулха ушар манда али тохёолдоһоор. Тиимэһээ арадай сүүдүүдтэ харагдаһан хэрэгүүдэй хоёрдохинь гомдогшодой аша туһада шиидхэгдэнэ. Эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилхы тушаалтадай ажал тухай хуули һайнаар мэдэдэггүй, тэрэниие зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдодоггүй байһые энэ тоо, баримта гүйсэд гэршэлжэ үгэнэ гэжэ эндэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Жэшээнь, Баргажанай совхозой Шитханай отделенидэ Д. Д. Максимов тэжээл буйлуулдаг цехтэ кочегараар ажалладаг байһан юм. Отделениие эрхилэгшэ совхозой хүдэлмэришэдэй комитедтэй зүбшэнгүйгөөр эрхэтэн Максимовые ямаршье шалтаггүйгөөр хэжэ байһан ажалһаань сүлөөлөөд, ондоо хүдэлмэридэ табиһан юм Энэ хэрэгыень Баргажанай аймагай арадай сүүд хаража үзөөд, дүрбэ һарын туршада ажалгүй байһан Максимовта 354 түхэриг түлэхэ шиидхэбэри гаргаа.

Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй «Романтика» клубай хүмүүжүүлэгшэ Е. Б. Воронина гэгшые амаралтада байхадань нэгэдэхи һургуулиин дирекци ажалһаань гаргаха шиидхэбэри абаһан байна. Һургуулиин дирекци ажалһаам буруу гаргаа гэжэ хүмүүжүүлэгшэ Воронина арадай сүүдтэ хандаа. Тус хэрэгыень арадай сүүд хаража үзөөд, Воронинае хуушан ажалдань дахинаа хүдэлгэхэ, энэл шалтагһаа боложо. ажалдаа гарангүй байһанайнь түлөө 186 түхэриг мүнгэ тэрээндэ түлэхэ гэһэн шиидхэбэри үнгэрһэн оной январиин 23-да абаһан юм. Тус һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд өөһэдыгөө зүбтэйдэ. арадай сүүдэй шиидхэбэриие бурууда тооложо, ямаршье шалтаггүй ажалһаа гаргагдаһан хүмүүжүүлэгшые һөөргэнь абахаяа арсаа. Энэ хэрэг арадай сүүдтэ хоёрдохёо харагдажа, хүмүүжүүлэгшэ өөрынгөө дуратай ажалда хүдэлхэ эрхэтэй болоһон байхэ юм.

Профсоюзай заводской, фабрична, нютагай комитедүүдтэй зүбшэнгүй ямар нэгэн хүдэлмэришэдые ажалһаа гаргаһан хүтэлбэрилэгшэд ажал тухай хуулиин кодексын 35-хи статьяе хазагайруулна гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй, Хүлээмэнэй продуктнуудай управлениин Заудинска баазын директор хүдэлмэришэдэй штадай хороогдоһон дээрэһээ бухгалтер З. С. Сластинае профсоюзай нютагай комитет дээрэ зүбшэнгүй ажалһаань гаргаа.

10-дахи столоводо, хотын бусад эмхи зургаануудта иимэрхүү ушарнууд олоор үзэгдэнэ.

Өөһэдын гэр байратай эмхи зургаанууд, промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдөө байра байдалаар хангаха уялгатай. Эндэ хэлэгдэһэн эмхи зургаанһаа өөрын дураар ажалһаа гараһан, хэжэ байһан хүдэлмэридөө албан хойрогоор хандажа, гэм зэмэдэ орожо ажалһаа намнуулһан, гаргагдаһан хүнүүд байраһаа гаргагдаха. Харин эндэһээ сэрэгэй албанда ошоһон, партийна, совет хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэһэн хүнүүдэй гэр бүлэ тус байрадаа ажаһууха дүүрэн эрхэтэй. Хүдэлмэришэдэй штадай хороогдоһонһоо боложо, ондоо ажалда ороһон хүнүүдэй бүлэ мүн иимэ эрхэтэй. Эндэ нэтэ жэшээ дурдамаар. Улаан-Үдын авиапредприятиин хүдэлмэрилэгшэ Н. М. Гурулев энэ ушарһаа боложо, ондоо ажалда орохо баатай болоһон юм. Авиапредприятиин хүтэлбэрилэгшэд Гурулевые сүүдэй шиидхэбэреэр гэрһээнь гаргаха ябуулга хэһэн. Гурулевтоной бүлэ анхан һууһан байрадаа байха дүүрэн эрхэтэй гэжэ Буряадай АССР-эй Верховно Сүүдэй коллеги шиидхээ.

Хүтэлбэрилэгшэ бүхэн өөрынгөө коллективтэ совет хуулиин хэр зүбөөр сахигдажа байһые һайн мэдэхэһээ гадна, мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэдтээ хуули, ёһо гуримые зүбөөр сахиха хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха уялгатай. Энэ шухала хэрэгтэ гол анхаралаа табидаг хүтэлбэрилэгшэдэй даажа байһан эмхи зургаануудай ажалынь урагшатай, хүдэлмэришэдынь хэжэ байһан ажалдаа урма зоригтойгоор хандадаг шуу. Гэбэшье зарим хүтэлбэрилэгшэдэй ажал тухай хуулиие һайн мэдэхэгүйһөө гадна, ажалда бии байгаа арсалдаата асуудалнуудые буруугаар шиидхэнэ. Энэл ушарһаа боложо хохидолдо ороһон хүдэлмэришэд арадай сүүдтэ олоороо хандажа, тус асуудалые зүбөөр шиидхэхыень гүйдаг байха юм. Ажал хүдэлмэридэ гараһан арсалдаа тон зүбөөр шиидхэхын тула сүүдэй хүдэлмэрилэгшэд мэдүүлгэ үгэһэн хүнэй, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэдэг, тэдэнэй баримтануудые тон наринаар шалгажа, али талынь буруу байһые элирүүлдэг. Зарим хүтэлбэрилэгшэдэй ажал тухай хуули, ёһо гуримые тон зүбөөр баримталжа, зүб шиидхэбэри сагтань абадаг байбал, энэ асуудалаар эрхэтэд арадай сүүдтэ хандахагүй һэн гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Ниитын ёһо гурим сахиха, ажал тухай, мүн бусадшье хуулинуудые хүн бүхэнэй һайн мэдэхэ арга боломжо манда гүйсэд бии. Республикымнай хүдэлмэришэд һонирхоһон асуудалаараа газетын редакцинуудта, тусхай мэргэжэлтэй хүнүүдтэ хандажа. зүб, тодо харюунуудые абадаг болонхой. Ёһо гуримые тон наринаар сахидаг хүнүүд ажабайдалда, хүдэлмэридөөшье алдуу гаргадаггүй байха юм. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай болон бусад эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд совет хуулиие зүбөөр сахиха талаар хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө дунда ехэ хүдэлмэри ябуулха жэшээтэй гээд һанагдана.

Совет хуули эрхэтэн бүхэндэ хүдэлхэ, амарха, һураха эрхэ олгоно. Хуули, ёһо гуримуудые эбдэдэг ябадалтай тэмсэхэ — хүн бүхэнэй эдэбхитэйгээр хабаадаха нангин хэрэг болохо зэргэтэй.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.
Буряадай АССР-эй юстициин министрэй орлогшо.

УРАН ДУУНУУД УЛАМ ХАНХИНАГ ЛЭ!

...партида, совет арадта ...СС-эй Центральна Ко...эдэй хандаһан Хандалга ... иимэ үгэнүүд бии: ...рынгөө зохёохы ажалаар ...үдые ажалай шэнэ ...лада, туйлалтануудта ...гжуулагты; коммуниз..., совет патриотизмын, ...летарска интернациона...мын үзэл бодолоор шэнэ ...ние. манай залуушуулые ...үүжүүлгэдэнь партиин ... сэхэ туһалагшань саа...шье боложо байгты!»

...дэ үгэнүүд хадаа бидэ..., соёл культурын хүдэл...лэгшэдтэ сэхэ хабаа... һүүлэй хэдэн жэлэй ...шада манай республикын ...овой бүлгэмэй ажал хү...эри нилээд һайжараа ...дэ, алдуу болохогүй ёһо... Хүгжэмтэ-хоровой ис...ствые олоной дунда нэб...үүлхэ, уран һайханай шэ...коллективүүдые байгуулха ...аар бага бэшэхэн хэмжээ ...улгануud абтаа.

...үнөө үедэ республика ...орнай ехэшуулэй 342 ...р, 533 хүүгэдэй хоор бо... дуунай ансамбльнууд ...логдоно. Эдэ хоор болон ...амбльнуудта 16,7 мянган ...н хабаадана.

...һүүлэй жэлнүүдтэ Бу...адай хоровой бүлгэмэй ...ин эмхинүүд ургаа, хүг...м ба дуу нэбтэрүүлгэдэ ...эбхитэйгээр хабаададаг ...йна. СССР-эй байгуулагда...ар, Буряадай АССР-эй ...отоогдоһоор 50 жэлэй ой...удые угталгада манай бүл...эйхид тон эдэбхитэйгээр ...абадаа.

...Үшөө 1970 ондо В. И. ...енинэй түрэһөөр 100 жэ...эй ойдо зорюулагдаһан ...ран һайханай харалгын кон...ертнүүдтэ 400 түхай хүн ...абадаа һаа. 1973 оной ...ран һайханай харалгын ту...сэлэй концертнүүдтэ 800 гаран хүн хабаадаа һэн. Хоровой бүлгэмэй коллективүүдэй тоо 250-һаа 300 хүрэтэр ургаа.

1973 ондо Эрхүү хотодо үнгэрһэн бүхэроссин уран һайханай харалга дээрэ манай олон коллективүүд онсо шалгаржа, лауреадуудай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Эдэмнай ямар коллективүүд болоноб гэхэдэ, Сэлэнгын аймагай «Сэлэнгэ» гэжэ ансамбль, Хэжэнгын аймагай «Ургы» гэжэ, Улаан-Үдын аймагай Ехэ-Куналейн шэмээшэгүүдэй, Яруунын аймагай «Ярууна» гэжэ хоорнууд болоно.

Мүн 1972—1973 онуудта «Арадай уран бэлиг» гэһэн телевизионно фестиваль үнгэргэгдөө һэн. Энэ фестиваль дээрэ шэнэ шэнэ коллективүүд шалгаран гараа. Жэшээлхэдэ, Загарайн аймагай Элхиин авто-заһабарилгын заводой, Баргажан тосконой соёлой ордоной, Бэшүүрэй аймагай Ленинскэ соёлой байшангай хоорнууд эндэ шалгараа һэн.

Сэлэнгын аймагай «Сэлэнгэ» ансамбль, Хэжэнгын аймагай «Ургы» гэжэ арадай хоор, Яруунын аймагай эхэнэрнүүдэй «Ярууна» гэжэ ансамбль болон бусад коллективүүд зохёохы ажал, концертнүүдэйнгээ программын талаар нилээд ургаа.

«Ургы» гэһэн хоорой, «Ярууна» гэжэ ансамблиин коллективүүд Монголой Арадай Республикада ошожо, уран бэлигээ харуулжа ерээ һэн.

Забайкалиин шэмээшэгүүдэй арадай хоор арадай аман зохёолые олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар нилээд ехэ юумэ хэнэ. Энэ коллектив Шэтын областьдо 1974 ондо ошожо, концертнүүдые харуулаа һэн. Энэ хооройхид республика дотороо 1973—1974 онуудта 128 дахин концерт табиһан байна.

Хоровой дүрбэн коллективэй хүтэлбэрилэгшэд Россин Федерациин болон Буряадай АССР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшын үндэр нэрэ зэргэдэ хүргөө. Эдэмнай хэд бэ гэхэдэ, Василий Иванович Хижняков, Найдан Бадмацыренович Домиранов, Людмила Марковна Черепанова, Поправко гэгшэд болоно.

Эдэбхитэй, урагшаа һанаатай хүнүүд манайда олон. Жэшээлхэдэ, техническэ мэргэжэл олгодог һуралсалай управлениин дэргэдэхи ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ Прокопий Прокопьевич Родионов, Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой эрэшүүлэй хоорой хүтэлбэрилэгшэ Александр Васильевич Ваулин болон бусадай эдэбхи үүсхэлээр уран һайханай коллективүүд нилээд ехэ амжалтануудые туйланхай.

Бүлгэмэй уставые хүтэлбэри болгон, манай Буряадай хоровой бүлгэм, аймагуудтахи таһагууд, эхин эмхинүүд. бүлгэмэй гэшүүд хүгжэмэй талаар хүн зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ анхарал хандуулна. Илангаяа залуушуулые хүгжэмэй талаар хүмүүжүүлгэ ехэ удха шанартай. Комсомолдо В. И. Ленинэй нэрэ олгоһоор, Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойнуудта зорюулагдажа, 1974 ондо «Залуушуулай дуунай» телевизионно фестиваль үнгэргэгдөө бэлэй. Телевиденеэр хэгдэһэн найман дамжуулга хадаа манай республикада залуу уран бэлигтэнэй олон байһые эли тодоор харуулаа. Янза бүриин мэргэжэлтэй зургаан зуу гаран хүбүүд, басагад эдэ дамжуулгануудта хабаадалсаа һэн.

Совет болон хариин гүрэнүүдэй композиторнуудай, классигуудай зохёолнуудые олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар манай бүлгэмэй гэшүүд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ «Хоровой хүгжэмэй долоон хоног» болоо һэн. Манай республикын хоровой арбан дүрбэн эрхим коллектив энэ долоон хоногто хабаадаа бэлэй. Иимэ долоон хоногуудые жэл бүхэндэ үнгэргэжэ байгаа һаа ,ехэл һайн һэн гээд һанагдана. Юуб гэхэдэ, энэ хэмжээ ябуулга хадаа манай хоровой коллективүүдэй уран шадабариие, ургалтые, репертуарайнь баян, үгытэйе эли тодоор харуулжа үгэхэ ха юм.

Республикымнай хоровой бүлгэмэй правлени буряад композиторнуудай зохёолнуудые олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар ажал хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлхэдэ, композиторнууд Чингис Павлов, Анатолий Андреев, Базар Цырендашиев, Сергей Манжигеев гэгшэдэй творческо үдэшэнүүд үнгэргэгдөө. Эдэ үдэшэнүүд дээрэ дуушад Дугаржап Дашиев, Ким Базарсадаев, Гуржап Эрдынеев, Жамсаран Дандаров, Наталья Будаева, Клим Миткинов болон бусад тэдэ композиторнуудай дуунуудые уран гоёор гүйсэдхэжэ, олониие баясуулаа һэн.

Хоровой коллективүүдэй репертуар тухай. Манай хоровой бүлгэмэй дурадхаһан зохёолнууд уран һайханай коллективүүдэй репертуарта ородог байна, амжалтатай гүйсэдхэгдэнэ гэхэдэ, алдуу болохогүй. Арадай аман зохёол эдэ репертуарнуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, эвенк арадай аялгануудай үндэһэн дээрэ композитор Базар Цырендашиев дүрбэн ондоо хоолойгоор гүйсэдхэгдэхэ «Байгалай сюитэ» бэшээ. Композиторнууд Анатолий Андреев, Юрий Ирдынеев гэгшэд репертуарнуудые баяжуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Хэды тиибэшье хоровой бүлгэмэймнай ажал хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл ушарһаар. Аймагуудтахи эхин эмхинүүд хоровой искусствые хүн зоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар үшөөл һулаар хүдэлнэ гээшэ ха. Илангаяа энэ Кабанскын, Баргажанай, Хяагтын, Прибайкалиин, Загарайн аймагуудта хабаатай. Жэшээлхэдэ, 27 мянган хүн зонтой Прибайкалиин аймагта хоорой юһэн кружок бии. Тэдээндэнь ойройдоол 200 гаран хүн хабаадана. Олохон клуб, соёлой байшангай дэргэдэ хоор үгы байна.

Мүн Улаан-Үдэ хотын соёлой зургаануудта иимэ байдал үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, шэлэй заводой, «Текстильщик», хирпинсын заводой соёлой ордонгуудай, Сеоврэй нэрэмжэтэ клубай дэргэдэ хоровой коллектив үгы байха юм. Тиихэдэ республикымнай дээдэ дүрбэн һургуулида саг үргэлжэ хүдэлдэг хоровой коллектив үгы.

Хоровой хүгжэмые олоной дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ тусхай мэргэжэлтэ коллективүүдэй үсөөнөөр хабаадалсадагынь халагламаар. Олеро болон баледэй театрай хоорые бидэнэр үниншье хараагүйбди. Мүнөө болотор Улаан-Үдэ хотодоо буряад хооргүй байгаашамнай гэмшэмээр байна.

Тиихэдэ хоровой коллективүүдэй тоогой ургалта муушаг. Тусхай мэргэжэлтэй хүнүүд манайда дутагдана. Тусхай гурбан һургуули — хүгжэмэй, хүгжэмэй-педагогическа училищинууд, соёлой институдые жэл бүхэндэ олон хүн дүүргэнэ. Тиигээд тэдэнэй олонхинь хоровой коллективүүдтэ хүдэлжэ үгэнэгүй, хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулинуудта багшалхаяа ябашана.

Хоровик - дирижернүүдые һургаха хэрэг муугаар табигданхай гэжэ сэхэ хэлэмээр. Тэдэнэй олонхинь инструментнүүд дээрэ муу наадана, хоорто гэжэ бэшэгдэһэн зохёолнуудые шэнжэлэн хэрэглэжэ шаданагүй.

Захааминай аймагые абажа хабая. Тэндэ арбан нэгэн мэргэжэлтэд-хүгжэмшэд бии. Теэд ойройдоол нэгэниинь хоорто хүдэлнэ. Тиихэдэ баянистнууд дутагдана. Энэмнай манай хоровой бүлгэмэй ажал хүдэлмэриин дутуу дундань болоно бшуу.

Хоорто гэжэ бэшэгдэһэн дуунууд тон үсөөн. Тиигээдшье буряад композиторнуудай хоровой дуунуудай согсолборинуудые Буряадай номой хэблэл тон үсөөнөөр гаргана.

Республикын арадай уран бүтээлэй байшангай дэргэдэ «Репертуарна хуудаһан» гаргагдадаг юм. Тэрэ хуудаһанда бүхы материал гаргажа үрдинэгүйбди.

Буряадай хоровой бүлгэмэй ажал хүдэлмэриин зарим тэды амжалта, дутуу дунданууд тухай эндэ тобшохоноор хэлэбэбди. Саашадаа хэхэ юумэмнай угаа ехэ.

Уран дуунууд улам ханхинаг лэ!

Н. ДОНСОРОНОВА.
Буряадай хоровой бүлгэмэй правлениин харюусалгата секретарь.

БАМ-ай ТҮРҮҮШЫН ҮБЭЛ

БАМ-ай барилгашадые техникээр хангалга үдэр бүри һайжарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын 46-дахи поездын нэрэ дээрэ ерэһэн бетон шудхадаг самоходно шэнэ түхеэрэлгэнүүд.

Тындэ тосхондо хүүгэдэй шэнэ комбинат баригдажа, һаяхан ашаглалгада оробо. БАМ-ай барилгашадай 75 үхибүүд шэнэ комбинадые толлобо.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ХҮСЭ БАРИМТАЛДАГ ЗАСАГААРХИДАЙ БЭРХЭШЭЭЛ

Урда Вьетнамда гарадаг шэнэ жэл зургаа hара соо үргэлжэлдэг хура бороогүй, хуурай сагаи хаhын эхинтэй тудалдадаг. Иимэ хаhа дайлалдахада ехэ таатай зохид байдаг. Энэ үедэ Сайгоной сэрэгшэд Тхиеугай засагаархидай хиналта доро байдаг районуудай улад зониие «номгоруулха» тушаа, тэрэшэлэн Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын мэдэлэй сүлөөлэгдэhэн газарнуудай ашаар эдэ районуудайнгаа газар дайдые үргэдхэхэ тушаа дайшалхы ябуулгануудаа эдэбхижүүлдэг байна.

Гэбэшье энэ жэлдэ ушар байдалынь тад ондоогоор хубилба. Илалта туйлаhан тухай мэдээсэлнүүдые дамжуулхын орондо Фыоклонг провинциин захиргаанай түбэй унаhантай дашарамдуулан, гурбан үдэрэй гашуудал эмхидхэхэ тухай Нгуен Ван Тхиеугай указ Сайгоной радиогоор соносхогдоо hэн. Энэ түбтэ Сайгоной сэрэгэй баазанууд оршодог байгаа. Эдэ баазануудhаа хүлhэншэдэй сэрэгшэд сүлөөлэгдэhэн нютагуудта эсэргүү добтолгонуудые хэдэг байhан.

1973 оной январьда Вьетнамдахи дайн байлдаа болюулха, эб найрамдал hэргээн тогтоохо тухай хэлсээндэ Парижда гар табиха үедэ Урда Вьетнамай газар дайдын ехэнхи хубинь Тхиеугай болон тэрэнэй үмхирэн hалаhан захиргаанай дарлалтаhаа сүлөөлэгдэhэн байгаа. Энэ засаг түрэ имагтал американ жадануудай хүсөөр тогтожо байдаг. Олохон провинцинуудта Сайгоной сэрэгүүд оройдоол зарим тэды городуудые мэдэлдээ барижа байгаа hэн. Урда Вьетнамай тэрэ үеын картые баруун оронуудай хэблэл леопардын арhантай жэшэhэн юм. Парижда хэлсээнэй баталагдаhанай hүүлээр Сайгоной сэрэгшэд аралханууд шэнги эдэ баазануудые хэрэглэн, сүлөөлэгдэhэн районуудта добтолдог, тэдэниие булимтаран абахые hэдэдэг болоо hэн.

Энэ хэрэгээ үйлэдэхэдэнь, тэдэниие Пентагон дэмжэнэ. Парижда баталагдаhан хэлсээе эбдэжэ, тэрэ хадаа горитой хэмжээнэй элдэб янзын буу зэбсэг Сайгондо эльгээжэ байhаар. 1973 оной январьhаа хойшо үнгэрhэн үе соо Вашингтон Сайгондо 4 миллиард шахуу долларой сэнтэй туhаламжа хүргөө. Урда Вьетнамда мүнөө болотор 25 мянган американ сэрэгшэд Сайгоной дайлаашадта «зүбшэл» үгэдэг зандаа.

Иимэ эрхэ байдалда Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Сайгоной хүлhэншэд болон тэдэнэй туhамаршадай хорото hэдэлгэнүүдтэ эрид шанга харюугай сохилто үгэхэ баатай болоно. Сүлөөрэлгэ гэжэ агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын хиналта доро мүнөө үедэ Сайгоной сэрэгшэдэй булимтаран абаhан бүхы шахуу газар дайда hөөргөө бусаагданхай. Тэндэ 1 миллион 220 мянган хүнүүд ажаhуудаг. Патриодуудай хэhэн hүүлшын тулалдаанай эсэстэ Фыоклонг провинцидахи Сайгоной сэрэгшэдэй бэхилэлтын пунктнууд усадхагдаа hэн. Энэ провинциин урда захын хилэ Сайгонhoo 100 километр хойгуур гарадаг юм.

Тхиеугай засаг түрэ hандаран hалажа байна. Сайгоной хүлhэншэд имагтал сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зүгhөө эрид шанга харюугай сохилто абахадаа, иигэжэ бутаран hалана бэшэ. Арад зондо харша засаг түрэдэ дурагүйдэлгэ Сайгондо бүри ехээр дэлгэржэ байнхай бшуу. Энээн тухай үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багаар Сайгондо болоhон олониитын жагсаал гэршэлнэ. Жагсаалда хабаадагшад Тхиеу гэгшые тушаалhaaнь буулгаха гэhэн эрилтэ табяа.

«Эдэ жагсаалнууд, тэрэшэлэн эдилгэ абаа гэжэ Тхиеу гэгшые олон зоной урда зэмэлэлгэ тэрэнэй засаг түрые ехээр hулаpуулаа», — гэжэ Америкын ЮПИ агентствын корреспондент Алан Доусон Сайгонhoo бэшээ hэн. «Тхиеу тушаалhaa бууха ёhотой», — гэжэ Сайгондо байдаг нэгэ сенатор-католик Доусондо мэдүүлhэн байна.

Теэд Тхиеу тушаалhaa бууха дурагүй. Урда Вьетнамда бодото эб найрамдал байгуулха гэжэ сэрэгэй-промышленна томо нэгэдэлнүүдтэй холбоотой Пентагоной генералнуудшье дура хүсэлгүй гээшэ ха.

Тэдэнэр өөhэдынгөө туhамарша Тхиеу гэгшые дали дороо абаад байhаар. Тхиеу хадаа энэ жэлэй октябрьда болохо «hунгалтада» президентын тушаалда өөрынгөө кандидатурые гурбадахяа дэбжүүлхэ hанаатай. Зүгөөр, АП агентствын Сайгондо байдаг корреспондент Джордж Эсперэй тэмдэглэhэнэй ёhoop «Тхиеугэй хуби заяан сэрэгэй байдалhaa, мүн эдилгэ абажа, ехээр гээлтэ хоролтодо орожо, ехээр урмагүйдэжэ хохидодог тэрэнэй армиhaa дулдыдана».

Өөрынгөө армиие эсэстэнь хүрэтэр бутарган hалгаахагүйн тула, президентын тушаалда үлэхын тула Тхиеуда мүнгэн, буу зэбсэг хэрэгтэй бшуу. Тиимэhээ hуури байдалаа алдажа байhан Сайгоной энэ засаг баригша океанай саана байдаг үмөөрэгшэдтөө хандажа, тэдээнhээ яаралтай туhаламжа эринэ ха юм.

КИПР: гуримшуулгын замаар

Ороной президент архиепископ Макариос шэнэ правительство бүридүүлбэ гэжэ Кипртэ соносхогдоо. Энээнтэй хамта, Кипрэй ниислэл Никози хотодо энэ арал дээрэхи грегүүд ба түүрэгүүдэй общинануудай түлөөлэгшэнэр Г. Клиридис, Р. Денкташ гэгшэдэй хоорондо дотоодын шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар, тэрэшэлэн Кипрэй асуудалаар хэлсээнүүд дахинаа эхилбэ.

Президент Макариосай ороноо бусаhанай hүүлээр болоhон эдэ үйлэ хэрэгүүд оршон байдалые гуримшуулха зам дээрэхи шэнэ шухала алхамууд гээшэ. Эдэ алхамууд Афинын сэрэгэй хунтын ба НАТО-гой хархис этэгээдүүдэй үүдхэhэн правительствада харша үймөөнэй hүүлээр хахад жэл үнгэрhэн хойно Кипр дээрэ хэгдэжэ эхилбэ бшуу.

Кипрэй правительство, хоёр общинануудай хүтэлбэрилэгшэд хэдэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, шиидхэхэ ёhотой. Эдэ асуудалнуудай эгээл хойшолуулашагүйнь гэхэдэ, зугадан тэрьедэгшэдэй асуудал болоно. 1974 июньдэ Кипртэ болоhон гашуудалта үйлэ хэрэгэй үеэр 200 мянга гаран киприодууд — ороной улад зоной гурбанайнь нэгэ хуби — түрэл гэр байраяа орхижо, тэрьедэхэ баатай болоhон байгаа. Тэдэнэр өөhэдынгөө городууд болон хүдөө нютагуудта hөөргөө бусаха арга боломжогүй байhаар. Эгээл энэ асуудал Г. Клиридис, Р. Денкташ гэгшэдэй hая болоhон уулзалгын үедэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Тэдэнэр олониитын асуудалнуудые хаража үзэхын тулада тусхай комитет байгуулха гэжэ үгэеэ ойлголсоо.

Кипрэй дотоодын ажабайдалай бусадшье асуудалнууд шиидхэгдэхээр болонхой. Жэшээлхэдэ, грегүүд болон түүрэгүүдэй общинануудай түлөөлэгшэнэрэй удаадахи уулзалга дээрэ Никозидохи уласхоорондын аэропортые, тэрэшэлэн ороной далайн портнуудай хүдэлмэриие дахин hэргээхэ тухай асуудал хаража үзэгдэхөөр хараалагдана. Эдэ аэропорт болон далайн портнууд мүнөө хүрэтэр хүдэлнэгүй.

Гэхэ зуура, арал дээрэхи байдал гуримшуулгатай холбоотой мүнөө үеын шухала асуудалнуудые шиидхэлгээр Кипрэй дотоодын хэрэгүүд дүүрэнэ бэшэ. Общинанууд хоорондын хэлсээнүүд хадаа Кипрэй асуудалые бүхыдэнь али алиндань таарамжатайгаар шиидхэхэ, мүн Кипртэ конституцяар тогтоогдоhон журам hэргээн байгуулха хэрэгтэ мүнлэ шухала шата болоно.

Грегүүд болон түүрэг-киприодуудай хоорондохи харилсаануудта эрид хубилалта бэелүүлэгдэхэ ёhотой гэhэн найда бари мүнөө Кипрэй үргэн олониитын дунда бүри ехээр үргэдэн дэлгэрнэ. Энэ хубилалта хадаа Кипрэй асуудалые политическэ ёhoop гуримшуулхада туhалха юм. Тэрэнэй эсэстэ грегүүдшье, түүрэгүүдшье эбтэй эетэйгээр хамтааран ажаhууха, ажаллаха аргатай болохо бшуу. НАТО-гой үсөөхэн бүлэгүүдэй хэhэн нюуса далда үгэсөөнэй ашаар энэ асуудал аша үрэтэйгөөр шиидхэгдэхэгүй гэжэ үнгэрhэн сагай дүй дүршэл эли тодоор гэршэлэн харуулна. Бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэ, газар уhанайнгаа талаар бүрин бүтэн ба хариин сэрэгэй баазануудhаа сүлөөлэгдэhэн Кипр — иимэл даа өөрынгөө арадай бодото аша туhые аршалан хамгаалдаг Кипрэй патриодуудай хүсэл эрмэлзэл.

С. СОЛОВЬЕВ,
В. КУДЕЛИН.
(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: Буряадай АССР-эи арадай ажахые 1974 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай республикын статистическэ управлениин мэдээсэл. «Мүрысөөнэй туг дээрэ үргэе» гэhэн гаршаг доро суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Станогhoo — партида» гэжэ Д. Цыреновэй статья. «Кадрнуудые иигэжэ бэлдэдэг юм гү?» гэжэ А. Игумновагай корреспонденци. Тусхай таhагай материалнууд.

Гурбадахи хуудаhанда: Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1974 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай республикын статистическэ управлениин мэдээсэлэй түгэсхэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Уласхоорондын шэнжэлэл, Хилын саанаhаа абтаhан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Нютаг нютагай hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Документальна фильмүүдэй программа. 10.50 — Р. М. Глиэр. Совет хүгжэмэй шэлэгдэмэл хуудаhанууд. 11.50 — «Хлеб» — телевизионно очерк. 12.20 — «Искусствын мастернууд — үхибүүдтэ». РСФСР-эй габьяата артист П. Шальнов В. Маяковскиин зохёолнуудые уншаха. 12.50 — hүүлэй hонин. 13.00 — Классическа олондо мэдээжэ хүгжэм Польшоhoo дамжуулагдаха. 13.25 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 13.55 — «Неждановагай үйлсэдэ» (үнгэтэ). 15.05 — «Ленинскэ уряа» — документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 15.25 — Спортын hонин. 15.50 — Концерт. 16.00—16.10 — Забhарлалга. 16.10 — «Рассказы о Ленине» — уран hайханай фильм. 18.00 — Совет дуунай концерт. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 19.30 — «Факел» — спортын hонин. Боксоор СССР-эй спортын мастер В. Стрельников дамжуулгада хабаадалсаха. 20.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 20.20 — «Земной поклон», «Минута с Лениным» — телевизионно очеркнууд.

«Орбита». 20.40 — «Ленинскэ уряа» — документальна фильм. 21.00 — Спортын hонин. 21.30—21.40 — Забhарлалга. 21.40 — «Рассказы о Ленине» — уран hайханай фильм. 23.30 — «Совет дуунай концерт». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат «Крылья Советов» — «Динамо» (Рига).

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Творческие портреты». — Буряадай арадай поэт Д. Жалсараев.

«Орбита». 19.30 — «Неждановагай үйлсэдэ».

Улаан-Үдэ. 20.40 — Телевизионно hонин. 21.00 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». Буряадай АССР-эй габьяата артистка Н. Жатнуева. 21.35 — «Товарищи потомки» — телевизионно фильм.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр бүрхэг байха. Зарим газарнуудта багаханаар саhан орохо, hулаханаар бордоhолхо. Баруун тээhээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. Температура 15—20. Захааминай, Хяагтын, Зэдын аймагуудаар 10—15 градус хүйтэн, Улаан-Үдэ хотодо hүниндөө 24—26, үдэрынь 18—20 градус хүйтэн байха.

Хилын саанаhаа
радио · телефон · телеграф

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

Совет Армиин ба Польшын сэрэгүүдэй частьнуудай Варшавые сүлөөлhөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Польшын ниислэл хотодо үнгэргэгдэhэн баярай суглаан тухай тоосоонуудые ороной хэблэл үргэнөөр толилно. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПОРП-ын Варшавскa комитедэй нэгэдэхи секретарь Ю. Кемпын, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришинэй болон бусад ораторнуудай баярай суглаан дээрэ хэлэhэн үгэнүүдэй текстнүүдые газетэнүүд толилбо.

1975 ондо СССР-эй ба НРБ-гэй хоорондохи худалдаа наймаанда Москвада гар табигдаhан тухайнь Болгариин хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Нёдондо жэлэйхитэй жэшэбэл, Советскэ Союзай, Болгариин хоорондо худалдаа наймаан нилээд үргэдхэгдэхөөр протокол дотор хараалагдана.

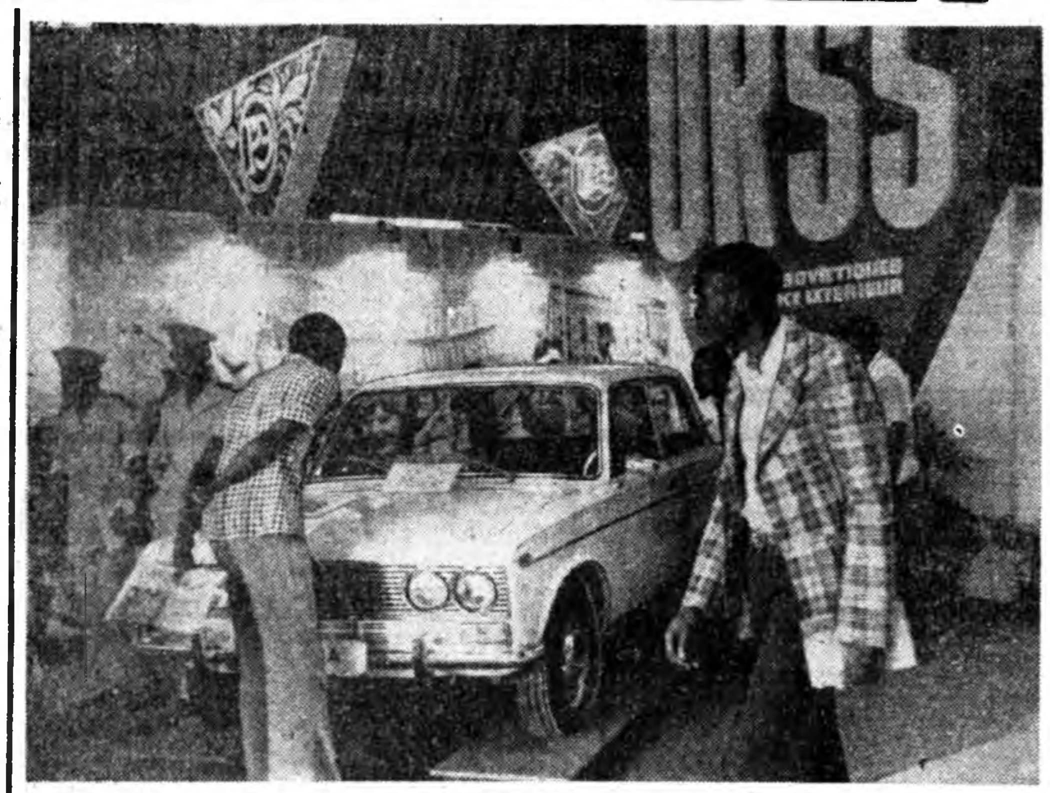
ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй хани ёhоной албанай хэрэгээр Кубада, Португалида ошоhон тухай Варшавын газетэнүүд үргэнөөр мэдээсэнэ. Польско-кубын декларации, польско-португалиин коммюнике, Э. Герегэй Португалида ошоод байhан тухай тоосоое хэблэл дэлгэрэнгыгээр толилно. Португалида ошоод байха үедөө тэрэ ороной президент, премьер-министртэй хөөрэлдөөнүүдые хэhэн байгаа.

Австралиин премьер-министрэй хани ёhоной албанай хэрэгээр Москвада ерээд бусаhан тухай мэдээсэлнүүдые гадаадын хэблэл толилходоо, энэнь Советскэ Союзай, Австралиин хоорондохи харилсаа хүгжөөлгэдэ шухала шата болоно гэжэ тэмдэглэнэ.

Худалдаа наймаан тухай хуулиие США-гай конгресс hаяхан баталан абаhан юм. Нэгэ талаhаа хашалта харшалалта хэхэ ябадалые эрид буруушаахаар байна гэжэ Чехословакиин «Правда» газетэ бэшэнэ. Худалдаа наймаан тухай хуули хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаа хэхэ талаар 1972 ондо гар табигдаhан хэлсээндэ огто таарахагүй байна.

Премьер-министр Индира Гандиин албанай хэрэгээр Иракта ошоод байhан тухай мэдээсэлнүүдые Индиин хэблэл үргэнөөр толилно. «Энэнь хоёр ороной хоорондохи хани харилсае хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала алхам болохо байна», — гэжэ «Нэшнл геральд» газетэ тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

СЕНЕГАЛ. Дакарта болоhон уласхоорондын түрүүшын яармагта дэлхэйн 44 гүрэн хабаадалсаhан байна. СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүдэй табиhан хамтын экспозици олоной анхарал татаба.
ТАСС-ай фотохронико.

БРАТИСЛАВА

БАЯРАЙ СУГЛААН БОЛОБО

ТАСС

Кошице хотые Совет Армиин сүлөөлhөөр 30 жэлэй ойе тус хотодо баяр баясхалантайгаар тэмдэглэбэ.

Зүүн Словакиин областиин ба Кошице хотын партиина, гүрэнэй ба ниитын эмхинүүдэй баярай суглаан, олониитын митинг боложо. КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин правительствын түрүүлэгшэ П. Цолотка үгэ хэлэhэн байна. Бидэнэй эрхэ сүлөөтэй болохын тула баатар Совет Армиин ямар ехэ хохидолдо орohыень манай арадууд хэзээдэшье мартахагүй юм гэжэ тэрэ хэлээ. Алдарта Совет Армиин Чехословакиие сүлөөлhөөр 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэдээ, Советскэ Союз хадаа манай түшэг тулгуури, эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даа hан байдалай, Чехословакиин амгалан тайбан социалис хүгжэлтын бата эшэ үндэhэн болоно гээд бидэ үшөө дахин мэдүүлнэбди.

ПХЕНЬЯН

КНДР-эй кооператорнуудай шэнэ зорилгонууд

ТАСС

Корейн Арадай-Демократическа Республикын ажалшадай республиканска съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр. 25 мянгаhаа үлүү хүн тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Ажалшадай коллективүүдэй амжалтанууд тухай делегадууд хөөрэнэ.

Байгша ондо 8 миллион тонно ороohoто ургамалнуудые гэхэ гү, али 1974 онойхиhoo 1 миллион тонноор ехэ ургаса хуряаха гэhэн зорилго съезд дээрэ табигдаа. Энээнтэй дашарамдуулан, съездэдэ хабаадагшад КНДР-эй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ ехэ эрилтэ табина. Хүсэд хүрэхэ тракторнуудаар, автомашинануудаар, хүдөө ажахын бусад техникээр, химическэ үтэгжүүлгэнүүдээр промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд эдэниие хангаха ёhотой.

ПАРИЖ

ФКП-гэй МЭДЭЭСЭЛ

ТАСС

Орон доторхи байдал ба партиин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай элидхэлые ФКП-гэй Политбюро зүбшэн хэлсээ гээд Франциин Коммунис партиин эндэ толилогдоhон мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Францида хүдэлдэг нефтиин монополинуудай мэхэ гохые элирүүлхэ талаар коммунистнуудай ниитэ национальна ажал ябуулгын дүнгүүдтэй Политбюро танилсаа. Экономикын hалбарида правительствын бэелүүлдэг программада эсэргүү олониитын тэмсэлые үргэдхэхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ. Франциин Коммунис партиин гэшүүд урган олошоржо байна гэжэ мэдээсэгдээ.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө ажалшадай тэмсэлые эдэбхижүүлхыень ФКП-гэй Политбюро коммунистнуудые уряалба.

ДЕЛИ

Индиин коммунистнуудай конференци

ТАСС

Империалис хүсэнүүдээр дэмжэгдэhэн харата этэгээдүүдэй хорото муухай ябуулгануудта эрид шанга харюу сохилто үгэхэ гэшэ Индиин Коммунис партиин нэн түрүүшын зорилго болоно. Индиин бэеэ даа hан байдалда хоро хүргэхын, орон догор парламентска демократиин үндэhэ hуури hалгаахын тула хархис хүсэнүүд иимэ хорото муухай hэдэлгэнүүдые гаргана. Иимэ оршон байдалда зүүнэй үзэлтэй бата нэгэдэмэл фронт байгуулха гээшэ коммунис хүдэлөөнэй нангин уялга болоно гээд оронойехэ ехэ штадуудай нэгэн — Уттар-Прадештахи КПИ-гэй организациин Лакхнауда болоhон конференци дээрэ абтаhан политическэ тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Промышленностиин саахарай, бүд нэхэлгын, нефтиин ба фармацевтическэ hалбаринуудые дары гүрэнэй мэдэлдэ абаха, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэнэй хиналтада оруулха эрилтэ конференцидэ хабаадагшад табиhан байна.

СТОКГОЛЬМ

Министрэй мэдүүлгэ

ТАСС

Сайгон хархис захиргаантай харилсаа холбоогоо Швеци хуулитаар таhалба гэжэ Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Свен Андерссон мэдүүлээ.

Коммунист-депутат, зүүнэй үзэлтэй партиин — Швециин коммунистнуудай партиин түрүүлэгшэ К-Х. Херманссоной асуудалда харюусахадаа, министр парламент дээрэ иимэ мэдүүлгэ хэhэн байна. Швециин ба сайгон захиргаанай хоорондохи харилсаан hалаа шахуу гэжэ Швециин МИД хоёр hарын урда тээ мэдүүлээ hэн.

БЕЙРУТ

Харата ябуулгаяа үргэлжэлүүлhээр

ТАСС

Урда Ливанай Кфар-Шуба, Кфар-Хамман, Аль-Хаббария, Абу-Камха гэжэ тосхонуудые Израилиин дээрмэшэ сэрэгшэд ехэ буугаар буудаба. Оборонын министерствын түлөөлэгшын мэдээсэhэнэй ёhoop, Ливанай сэрэгүүд хархис этэгээдүүдтэ шанга харюу сохилто хэhэн байна. Израилиинхид танкова, оньhожоруулагдамал подразделениинүүдые Ливанай хилэ тээшэ татана.

Ливанай президент С. Франжье, ООП-ой гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафат гэгшэдэй уулзалга эндэ боложо, ороной урда зүгтэхи байдалые зүбшэн хэлсэhэн байна.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалнуудаар С. Франжьегэй, Я. Арафадай hанал бодол адлирхуу байгаа гээд уулзалгада хабаадаhан Ливанай премьер-министр Р. Сольх мэдүүлээ.

ДАККА

Обществодо харша этэгээдүүдтэй тэмсэл

ТАСС

Премьер-министр Муджибур Рахманай түрүүлэлгэ доро полициин дээдэ командованиин заседани Бангладешэй ниислэл хотодо болобо. Премьер-министр заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, экономическа хүгжэлтэдэ, ороной амгалан ба аюулгүй байдалда хоро хүргэдэг, hаад тойбо татадаг обществодо харша этэгээдүүдтэй эрид тэмсэхыень полициие уряалба. Онсо байдалай соносхогдоод байхадань, полици өөhэдhөөнь дулдыдаhан бүхы юумэ хэжэ, үймөөшэдэй, хонжоо наймаашадай, контрабандистнуудай али бүхы ааша хэрэгүүдые усадхаха ёhотой гэжэ Муджибур Рахман хэлээ.

ПЕКИН

ВСНП-гэй СЕССИ

ТАСС

КНР-эй арадай түлөөлэгшэдэй дүрбэдэхи зарлалай Бүхэхитадай суглаанай нэгэдэхи сесси январиин 13-haa 17 хүрэтэр Пекиндэ болоо гээд эндэ соносхогдобо.

Сесси «Хитадай Арадай Республикын заhагдаhан Конституциие» баталан абаад, КПК-гай ЦК-гай үмэнэhөө «Конституцида хубилалтануудые оруулха тухай» Чжан Чунь-цьяогай элидхэлые, гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лайн «Правительствын хүдэлмэри тухай» элидхэлые hайшааhан байна.

КПК-гай ЦК-гай арбадахи зарлалай II пленумэй кандидатурануудай списогүүдые сесси зүбшэн хэлсээд, арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшые, түрүүлэгшын орлогшонорые, гэшүүдые hунгаа; гүрэнэй Соведэй премьерые, тэнэрэй орлогшонорые, министрнүүдые гүрэнэй Соведэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрые томилоо.

Чжу Дэ ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшээр hунгагдаа. Чжоу Энь-лай гүрэнэй Соведэй премьерээр дахинаа томилогдоо. Дэн Сяо-пин, Чжан Чунь-цяо, Ли Сянь-нянь, Чэнь Си-лянь, Цзи Дэн-куй, Хуа Го-фэн, Чэнь Юн-гуй, У Гуй-сянь, Ван Чжэнь, Юй Цю-ли, Гу Му, Сунь Цзянь гүрэнэй Соведэй премьерэй орлогшоноор томилогдоhон байна.

Е. Цзянь-ин оборонын министрээр томилогдоо, Цяо Гуань-хуа гадаадын хэрэгүүдэй министр зандаа үлөө.

Линь Бяо ба Конфуциие эсэшэ сусашагүйгөөр шүүмжэлхэ, дайнай болохо болоо haaнь, гүнзэгы туннельнүүдые малтаха, ороohо таряа ехээр нөөсэлхэ гэхэ мэтэ түрүүлэгшэ Маогой хараа бодолые шууд сэхээр бэелүүлхэ гэhэн маоист номнолнууд сесси тухай информационно коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

ПАРИЖ

Урда Вьетнамда амгалан байдал hэргээхэ

ТАСС

Франциин ниислэл хотодо нээгдэhэн юристнүүдэй уласхоорондын семинар Урда Вьетнамдахи байдалда зорюулагдана. 20 ороной түлөөлэгшэд, мүн уласхоорондын элдэб эмхинүүдэй адаглагшад юрист-демокрадуудай уласхоорондын нэгэдэлэй эмхидхэhэн семинарай хүдэлмэридэ хабаадана.

Урда Вьетнамдахи байдалай хүшэр бэрхэшээлтэй шахардуу шанга боложо байhанай түлөө харюусаха ёhотой сайгон хархис захиргаанай хорото муухай аашануудые семинарта хабаадагшад эрид буруушаагаад, Вьетнамай асуудалаар Парижай хэлсээе наринаар бэелүүлхэ эрилтэ табиhан байна.

Сэрэгэй ябуулгануудаа үргэлжэлүүлжэ, Вьетнамай асуудалаар Парижай хэлсээе бүдүүлигээр эбдэжэ байhанайнгаа түлөө сайгон захиргаан мүн Урда Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгаяа үргэлжэлүүлжэ байhан Холбоото Штадууд харюусаха ёhотой гэжэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствahaa ДРВ-дэ байдаг тусхай түлөөлэлгэтэ эмхиин толгойлогшо Нгуен Ван Тьен хэлэбэ.

Брюсселиин университедэй багша П. Пиерсон юрист-демокрадуудай уласхоорондын нэгэдэлэй делегациие толгойлон, сүлөөлэгдэhэн районуудаар ябаhан байгаа. Орон доторхи байдалаа hайжаруулхын тула Революционно саг зуурын правительство ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана гэжэ тэрэ хөөрэбэ.

Японой парламентын дээдэ палатын гэшүүн, юрист А. Касимото Сайгон дээрмэшэ сэрэгшэдэй хорото муухай ябуулгануудые элирхэйлэн гэршэлhэн олон фотозурагуудые семинарта хабаадагшадта харуулhан байна.

МЕХИКЭ

ФАШИС ХУНТЫН МАОИС ХАНИНАР

ТАСС

Чилиин сэрэгэй фашис хунтатай Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй бата харилсаа холбоотой байhыень элирхэйлэн гэршэлhэн статья Мексикын «Сьемпре» журнал «Мао Цзэ-дунай Пиночедтэй хани барисаатай байhанай шалтагаанууд» гэhэн гаршаг доро толилбо. Пекинэй зүгhөө Пиночедые дэмжэдэг байhан ушар Советскэ Союзда зүрюу харша маоис гадаадын политическэ хараа бодолhoo дундыдана гээд журнал бэшэнэ.

Амгалан ёhoop зэргэ оршохо гурим тухай Ленинэй hургаалые Мао буруушаан шүүмжэлхэдээ, Советскэ Союз Холбоото Штадуудтай зонхилхы ябуулга хэхые оролдоно гээд хардана.

Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай бэелүүлдэг эб найрамдалта политикые Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй буруушаажа байhан ушарынь милитаристнуудта hашаагдана.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдал hулаpуулха тухай али бүхы үүсхэлые Мао Цзэ-дун убайгүйгөөр буруушаана гээд журнал тэмдэглэнэ. Эбэй ёhoop шиидхэхэ асуудалнуудые буу зэбсэгүүдые хэрэглэжэ шиидхэхэ ябадалые тэрэ хододоо дэмжэдэг байха юм. Эгээл иимэhээ Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд империализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда, фашизмда талархан. Пиночедые дэмжэжэ байна бшуу.

ҮНШАГТЫ hонирхохол байхат

ЭЛИНСЭГ ХУЛИНСАГУУ… ДАЙМНАЙ ТҮХЭЛ ШАРАЙ

1500—2000 жэлэй урда т… Киргизэй газар дээрэ ажаhу… hан хүнүүдэй түхэл шара… hэргээн тухайлалгада эрдэ… тэд А. Лебединская, Т. Сур… на туhа хүргэбэ. Эртэ урда са… та ажаhуухан элинсэг хули… сагуудайнгаа түхэл шарайе х… нэй хохимой тархяар hэргэ… тухайлдаг байhан элитэ мэдэ… жэ антрополог, професс… М. М. Герасимовай онол а… гые эдэнэр хэрэглэhэн байна.

Антропологуудай шэнэ з… хёол Киргизэй Науканууда… академиин Түүхын институ… нээгдэhэн выставкэ дээрэ т… бигдаба. Добуунуудые малт… ха үеэр олдоhон бусад зүй… нүүд эртэ урда саг худар гү… зэгырэн хараха, Тянь-Ша… шадар ажаhуудаг байhан н… дэл байдалтай сагуудай түх… шарайе hэргээн тухайлхаhа… гадна, тэдэнэй соёл тухай, и… кусство, зан заншал, түүхы… соёлой харилсаа холбоон ту… хай олон юумэ мэдэжэ абах… арга олгоно.

Ан амитадай: арсалана… эрээн гүрөөhэнэй, нашан ха… сагын түхэл дүрсэтэй зүйлнүү… олоной анхарал татана. Эдэн… эрэлхэг зориг, шэн габьяа эли… хэйлэн харуулна. Эдэ зүйл… нүүд, алтаар, мүнгөөр, брон… зоор уралан бүтээгдэнхэй.

НУУРАЙ ОЕОРЬОО ХАШАРhАН МҮНГЭН ОЛДОО

СЕМИЛИ хото шадарх… Карстова агы нүхэнүүд… газар дорохи нуурай оёрhо… хашарhан мүнгэ суглуулха юр… бусын бэлэдхэл Чехословакии… бүлэг спелеологууд хэжэ бай… на. Энэ үеэр нуурай уhан до… шоо ороод байдаг.

Чехословакиин ба гадаады… хэдэн арбаад мянган аянш… лагшад холуур суурхаhа… Крконошско ууланууда таш… ландахи агы нүхэнүүд ру… ошодог байна. Тиихэдээ тэдэ… нэр тус бүриингөө «хүсэлэ… бэелүүлхын тула» хашарhа… мүнгэ нуур руу хаядаг юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эгээ… олон хүн — 40 мянга гара… зон энэ нуурай эрье шадараа… ябаhан байба. Нёдондо 4 мян… ган кроной хэмжээнтэй чех… ловак хашарhан мүнгэн суглу… лагдажа, ЧССР-эй гүрэнэй… банкын отделениинүүдтэ тушааг… даhан байба. харин мүнөө hу… раггүй ехэ байха аабза гээд… спелеологууд багсаамжална.

ХУЛЬhААР КСИЛОФОН

МАНИЛА шадархи Лас-Пиньяс гэжэ бишыхан хотодо хулhаар дархалагдаhан суута орган Филиппиннэhээ холо сасгуур мэдээжэ болонхой. Хүгжэмэй үшөө нэгэ инструмент — хулhан ксилофон Камигин провинцида бии юм. Табатайдаа харахагүй болоhон, hохор хүгжэмшэ Педро Лабадан тэрэниие дархалhан байна.

Педро балшар бага ябахадаа, гитара, банджо ба хүгжэмэй бусад инструментнүүд дээр наадажа hураhан. 27-той… доо хулhаар ксилофон дарха… ха гэжэ шиидэhэн байгаа. Агаарай шиигhээ дулдыдан, хулhанай элдэб абяатай болодог ушар тэрэниие ехэ түбэг бэрхэшээлдэ оруулhан юм гэдэг. Гэбэшье энэ асуудалые Лабадан амжалтатайгаар шиидхэжэ, ксилофон бүтээhэн байха. Гитаратай хамта ксилофон дээрэ наадагдаhан хүгжэм иhнгата hайханаар зэдэлдэ… Мүнөө эдэ хоёр инструментгүйгөөр тус провинцида ямаршье hайндэр болодоггүй.

ВУЛКАНИИЕ «НОМГООДХОЛГО»

ЯВА аралай түбтэ тобойжо байдаг Мерапи гэжэ вулкан дэлхэй дээрэхи эгээн «эдэбхитэй» вулкануудай нэгэн юм. 3—5 жэл болоод лэ «галта уула» дэлбэрэн, тарлашадай ажахыда айхабтар ехэ гарза хохидол ушаруулдаг байна. Гэхэ зуура, Мерапи гэдэг вулкан бооробнь байhан hуурин тосхонуудай хүн зониие «тэжээдэг»: вулканай дэлбэрхэдэ гараhан үнэhэ шандаруу ба бусад продуктнууд эрхим үтэгжүүлгэ болодог юм.

Мерапиин дэлбэрэлгэhээ энэ шадархи ехэ районой хүн зониие, ажахынуудые хамгаалжа, хүнэй сша туhада алба хэхыень вулканиие баадхаха зорилго Индонезиин правительство табиба. Вулканиие «номгоодхохо» программын шатань энэ жэлдэ эхилхэ юм. 6 миллион кубо метр багтахаар өөрсэ чинээ «хармаануудые» вулканай ташалангhaa эхилээд бооори хүрэтэр бии болохые вулканологууд, инженернүүд хүсэнэ. Энэнь халуун ороной ута унжагай аадарhаа уламжалан, вулканай эрье ташалангай нуража, хэмхэрэн уналгые зогсоохо арга олгохо байна.

(ТАСС).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительсва и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67,81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.